ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

อภิลาศ สิทธิสาร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

อภิลาศ สิทธิสาร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE NEEDS FOR PARTICIPATORY ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS BASED ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT CONCEPTS UNDER THE CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Apilat Sittisan

An Independent Study Submitted to University of Phayao

in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Master of Education in Educational Administration

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิด

การพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ของ อภิลาศ สิทธิสาร

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร อุ่นจิตต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิฎิฏฏ์ มีพรหม)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(รองศาสตราจารย์ ดร.โสภา อำนวยรัตน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผู้ศึกษาค้นคว้า: อภิลาศ สิทธิสาร

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิฎิฏฏ์ มีพรหม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การพัฒนาที่ยั่งยืน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 322 คน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mixed methods) เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Quantitative Research) และแบบสัมภาษณ์ (Qualitative Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม สูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มี 3 ข้อเสนอแนะ

Title: THE NEEDS FOR PARTICIPATORY ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS BASED ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT CONCEPTS UNDER THE CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author: Apilat Sittisan

Advisor: Assistant Professor Dr. Kasidit Meeprom

Keywords: Needs Assessment, Participatory Administration, Sustainable Development

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the needs assessment for participatory management in educational institutions based on sustainable development concepts under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, and 2) explore recommendations for developing participatory management according to sustainable development principles in these educational institutions. The sample consisted of 322 school administrators and teachers from the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, determined using Krejcie and Morgan's (1970) sample size table and selected through simple random sampling. The study employed a mixed methods approach, utilizing both quantitative (questionnaires) and qualitative (interviews) research instruments. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$). The research findings revealed that: 1) The highest need for participatory management based on sustainable development concepts was in the area of decision-making according to sustainable development principles. The current conditions were rated at a high level, while the desired conditions were rated at the highest level. 2) Three key recommendations were identified for developing participatory management according to sustainable development principles in educational institutions under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิฎิฏฏ์ มีพรหม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อจำลอง คุณแม่สายฝน สิทธิสาร บิดา มารดา และครอบครัว ที่เป็นกำลังใจอย่างที่สุด รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุน คอยปลอบประโลมใจ และเป็นเบื้องหลังที่ยิ่งใหญ่ของความสำเร็จในทุก ๆ สิ่งตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณชาติ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายสาธิต หนูอุ่น ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดอย และดร.วุฒิชัย ใหม่วงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไร่ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร รองคณบดีวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดร.ศุภโชค ปิยะสันต์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี และดร.ปรัชญ์ ปิงเมืองเหล็ก ผู้อำนวยการศูนย์สิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ได้อนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและการตอบแบบสอบถามจนทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อภิลาศ สิทธิสาร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ญ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 5

ขอบเขตการวิจัย 5

นิยามศัพท์เฉพาะ 7

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย 8

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9

การบริหารแบบมีส่วนร่วม 9

การพัฒนาที่ยั่งยืน 28

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 38

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 58

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 62

กรอบแนวคิดในการวิจัย 65

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 66

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 66

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 71

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 75

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 75

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 93

บทที่ 5 บทสรุป 100

สรุปผลการวิจัย 100

อภิปรายผลการวิจัย 106

ข้อเสนอแนะ 111

บรรณานุกรม 113

ภาคผนวก 119

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการหาค่าความเที่ยงตรงและคุณภาพของเครื่องมือ 120

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 121

ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสัมภาษณ์ 136

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย 137

ประวัติผู้วิจัย 141

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม..... 21
ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษา 39
ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 76
ตาราง 4 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม..... 77
ตาราง 5 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน..... 78
ตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 81
ตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 85
ตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน..... 88
ตาราง 9 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน..... 90

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย 36
ภาพ 2 แสดง 5 Ps 37
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ที่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต่างต้องเผชิญกับอุปสรรค ปัญหา และความท้าทายหลายประการ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา การสาธารณสุข ความมั่นคง และสันติภาพ โดยอุปสรรค ปัญหา และความท้าทายเหล่านี้ล้วนมีความซับซ้อน เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรโลกอย่างกว้างขวาง จึงไม่สามารถแก้ไขได้โดยประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงลำพัง หรือโดยภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั่วโลก ด้วยเหตุนี้แนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางมาตั้งแต่ทศวรรษ 1980 โดยเริ่มต้นจากรายงาน “Our Common Future” หรือ Brundtland Report ของคณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ในปี ค.ศ. 1987 ที่ได้นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็น “การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการตอบสนองความต้องการของพวกเขา” (WCED, 1987) ต่อมาในปี ค.ศ. 1992 การประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Earth Summit) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ได้นำไปสู่การรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) และในปี ค.ศ. 2000 ผู้นำโลก 189 ประเทศได้ร่วมลงนามในปฏิญญาสหัสวรรษแห่งสหประชาชาติ (United Nations Millennium Declaration) ซึ่งนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) 8 ประการ ที่มุ่งบรรลุภายในปี ค.ศ. 2015 ครอบคลุมการขจัดความยากจน การส่งเสริมการศึกษา ความเท่าเทียมทางเพศ สุขภาพของมารดา และการรักษาสิ่งแวดล้อม (United Nations, 2015)

ต่อมาในปี ค.ศ. 2015 สหประชาชาติได้ประกาศวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ที่ให้ความสำคัญกับหลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้

ข้างหลัง” (Leave No One Behind) โดยขยายขอบเขตการกำหนดเป้าหมายเป็น 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และ 169 เป้าประสงค์ ซึ่งครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สันติภาพ และหุ้นส่วนการพัฒนา สะท้อน “3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน” (Three Pillars of Sustainability) คือ มิติด้านสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม บวกกับอีก 2 มิติ คือ มิติด้านสันติภาพและสถาบัน และมิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา ที่เชื่อมร้อยทุกมิติของความยั่งยืนไว้ด้วยกัน รวมเป็น 5 มิติ ซึ่งองค์การสหประชาชาติแบ่งเป้าหมาย 17 ข้อ ออกเป็น 5 กลุ่ม หรือเรียกว่า 5 Ps ในเอกสาร “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development” ประกอบด้วย 1) มิติด้านสังคม (People) ครอบคลุมเป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจน เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป้าหมายที่ 5 ความเสมอภาคระหว่างเพศ 2) มิติด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) ครอบคลุมเป้าหมายที่ 7 การเข้าถึงพลังงานสะอาด เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ และเป้าหมายที่ 11 เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน 3) มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) ครอบคลุมเป้าหมายที่ 6 น้ำและการสุขาภิบาลสำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 12 มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 ต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และเป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน 4) มิติด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) ครอบคลุมเป้าหมายที่ 16 สังคมที่มีสันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง และ 5) มิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ครอบคลุมเป้าหมายที่ 17 ร่วมมือเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมาย ได้รับการออกแบบมาให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน โดยยังเน้นย้ำความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้บรรลุผล (United Nations, 2015)

ในบริบทของประเทศไทย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและได้นำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มจากการบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ จะเห็นได้จากการวางรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลายมาตรา รวมไปถึงการเป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ โดยมีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง” (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาทั้ง 6 ยุทธศาสตร์หลัก โดยในส่วนของการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มาปฏิบัติ รัฐบาลไทยได้บูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และยึดหลัก “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนาที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ด้านการศึกษาโดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้นำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มาเป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ซึ่งมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ที่เน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาในสถานศึกษาไปสู่แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงเด็กที่ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม ปัญหาความเท่าเทียมของหญิงและชายในการเข้าถึงการศึกษา และต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดงานจึงต้องแสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการทำงานที่ภาคเอกชนต้องการ รวมถึงกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้และการขาดทักษะใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการให้กลับเข้ามาศึกษาต่อเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เป้าประสงค์ข้างต้นได้ส่งผลต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับตัวและจัดการศึกษาตามทิศทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จึงต้องนำเป้าหมายดังกล่าวมากำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเชิงนโยบาย วางแผนและขับเคลื่อนให้มีหลักประกันโอกาสทางการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อบรรลุเป้าหมายของสัญญาประชาคมโลกที่ได้ตกลงร่วมกัน

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการจัดการศึกษานั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยทิศทางของแผนพัฒนา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ระบุวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เป็นองค์กรคุณภาพ สร้างคนดี มีความสุข บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดีงาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ของหน่วยงาน กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่ได้กำหนดเป้าหมายหนึ่งไว้ว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรฐกิจพอเพียง และจากการศึกษาสภาพปัจจุบันในพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า มีความท้าทายหลายประการในการนำแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ห่างไกลที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรม นักเรียนบางส่วนยังมีปัญหาด้านการอ่านออกเขียนได้ การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2566)

ดังนั้น สถานศึกษาถือเป็นหน่วยปฏิบัติที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยตรง อย่างไรก็ตามการที่สถานศึกษาจะสามารถส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นอาศัยการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินถา ศิริวรรณ (2560) กล่าวไว้ว่าจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง การที่ผู้บริหารในองค์กรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อันเป็นการสร้างแรงจูงใจความรับผิดชอบในหน้าที่ของสมาชิกที่ได้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ ร่วมวางแผนโครงการ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผลองค์กรภายใต้พื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยที่จะเป็นที่ยอมรับ ลดความขัดแย้งภายในองค์กร และสร้างผลประโยชน์ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (United Nations, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับ อนุวัฒน์ ทัศบุตร (2565) ที่ให้ความหมายในบริบทของสถานศึกษาว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมในการทำงาน กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ ช่วยคิดช่วยตัดสินใจ มีการร่วมมือร่วมใจกัน ไว้เนื้อเชื้อใจซึ่งกันและกันในการทำงาน สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในองค์การ เพื่อขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ประสบความสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายและแผนการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับประเทศ แต่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษายังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเรื่อง “ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3” เพื่อค้นหาช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 142 คน และครู จำนวน 1,809 คน รวม 1,951 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2566) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมเชียงราย เขต 3, 2567, น. 37)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970 อ้างถึงใน เชาวลิต ยิ้มแย้ม, 2566, หน้า 67) เทียบขนาดของประชากรที่ 2,000 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย จำนวนทั้งสิ้น 322 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 3 ท่าน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา โดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การรับผลประโยชน์ 4) การดำเนินงาน และ 5) การไว้วางใจกัน

2.2 การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามกรอบแนวคิด “5Ps” ในเอกสาร “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development” ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านสังคม (People) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) 3) ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) 4) ด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) และ 5) ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การรับผลประโยชน์ 4) การดำเนินงาน 5) การไว้วางใจกัน

การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม (People) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) 3) ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) 4) ด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) และ 5) ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการจำเป็นและข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรตั้งเป้าหมาย ตัดสินใจ รับผลประโยชน์ ดำเนินงาน และไว้วางใจกัน ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ความพึงพอใจในการทำงาน

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ต้องมีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในอนาคต นอกจากนี้ยังมุ่งรักษาการเจริญเติบโตในทุกด้าน โดยไม่สูญเสียทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ

การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เลือกแนวทางดำเนินงาน เพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ

การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานเพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม

การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ประสานงานกันกับทุกฝ่าย โดยการการกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ

การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงาน เพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ โดยมีการติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์ของงานโดยอิสระ

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และการจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. สถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงาน การพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การวางแผนในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
   1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
   1.2 ความหมายของการบริหาร
   1.3 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
   1.4 ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
   1.5 องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาที่ยั่งยืน
   2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
   2.2 ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน
   2.3 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   5.1 งานวิจัยในประเทศ
   5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative management) เป็นแนวคิดที่องค์การต่าง ๆ ในปัจจุบันให้การยอมรับและนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยให้สมาชิกทุกคนในองค์กรเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตน

ในเรื่องต่าง ๆ มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

ทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg 1959 อ้างถึงใน กิตติเกียรติ นิลดำ, 2560, หน้า 8) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่เกี่ยวข้องและสามารถโยงไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะจะเป็นการเพิ่มความสนใจในงานและความรับผิดชอบ กระตือรือร้นที่จะทำงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มผลผลิตของงานให้มากขึ้น ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ในทางตรงกันข้ามหากผู้ปฏิบัติไม่พึงพอใจในการทำงานก็จะเกิดความท้อถอยในการทำงานและทำให้ผลงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ดังกล่าว คือ ถ้าบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ จะส่งผลให้บุคลากรในองค์การเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมมากขึ้น ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาได้

อุทัย บุญประเสริฐ (2557 อ้างถึงใน สุรพล วงศ์หวัน, 2562, น. 11-12) ให้ความเห็นไว้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องธรรมชาติมนุษย์ (Assumption about human nature) ตามแนวคิดของแมค เกรเกอร์ (Mc Gregor) มี 2 แนวทาง คือทฤษฎี x และทฤษฎี y ตามแนวคิดของทฤษฎี x เชื่อว่ามนุษย์ขี้เกียจและขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นต้องใช้วิธีการบังคับหรือควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด ส่วนทฤษฎี y เชื่อว่ามนุษย์มีความขยัน ชอบทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพการทำงานที่มีความเหมาะสม และคนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยไม่ถูกบังคับก็จะมีความรับผิดชอบมากขึ้น

2. ความคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์การของโรงเรียน (Concept of School Organization) แนวความคิดของการบริหารปัจจุบันเชื่อว่า องค์การมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการบรรลุเป้าหมายหรือผลผลิตเชิงปริมาณเท่านั้น แต่องค์การเป็นสถานที่สำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาด้วย

3. ในด้านรูปแบบการตัดสินใจ (Decision Making Style) การตัดสินใจ สั่งการในระดับสถานศึกษาควรมีลักษณะร่วมมือกันใช้อำนาจระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนศิษย์เก่าเพื่อสะท้อนสภาวการณ์ปัจจุบัน ความต้องการในอนาคต ซึ่งจะต้องระดมสติปัญญาและแนวคิดให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาให้บริหารโรงเรียนได้สำเร็จ อีกทั้งยังสร้างความผูกพันธ์กับโรงเรียนด้วย

4. แบบภาวะผู้นำ (Leadership Style) ตามทฤษฎีของ Sergiovanni ได้จัดระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ 5 ระดับ คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย์ ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม

5. กลยุทธ์การใช้อำนาจ (Use of Power) ในการบริหารโดยทั่วไปมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ แต่ตามทฤษฎีที่ว่าด้วยที่มาของอำนาจ (Source of Power) ของ French และ Raven นั้นได้แบ่งที่มาของอำนาจขั้นพื้นฐานเป็น 5 แบบ ได้แก่ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจจากการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการอ้างอิง และอำนาจจากความรู้ความเชี่ยวชาญ

6. ทักษะเฉพาะในการบริหาร (Management Skills) ทักษะการบริหารแบบใหม่ ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในองค์การ เช่น การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ใช้ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง ใช้กลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์การเป็นต้น

7. การใช้ทรัพยากร (Use of Resources) สถาบันการศึกษามีอำนาจในการใช้และบริหารทรัพยากรด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาได้บริหารงานตามสถานการณ์ของตนเองอย่างมีประสิทธิผล ไม่ต้องสิ้นเปลืองบุคลากร งบประมาณ เวลาในการควบคุมและตรวจสอบ

ลิเคอร์ท (Likert, 1967, อ้างถึงใน ธนุตม์ อรรถจินดา, 2562, น. 20) เสนอทฤษฎีการบริหารซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน 4 รูปแบบ และเรียกว่าการบริหาร 4 ระบบ (System 4) ประกอบด้วย

ระบบที่ 1 เผด็จการ (System 1: Exploitative authoritative) เป็นการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นการบริหารองค์การที่เน้นหน้าที่และโครงสร้างแบบอำนาจนิยมสูง

ระบบที่ 2 เผด็จการแบบมีศิลป์ (System 2: Benevolent authoritative) เป็นการใช้อำนาจแบบเมตตา ใช้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง นายจ้างต้องทำให้ลูกจ้างมีความเชื่อมั่น

ระบบที่ 3 การปรึกษาหารือ (System 3: Consultation) ระบบนี้เป็นการบริหารงานแบบมีความมั่นคง แต่ฝ่ายบริหารไม่มีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจอย่างเต็มที่ในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา

ระบบที่ 4 กลุ่มที่มีส่วนร่วม (System 4: Participative group) เป็นระบบการขยายขอบเขตความสัมพันธ์และความเป็นมิตรกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระดับสูงจากการมีส่วนร่วมในการทำงานแบบกลุ่ม

สันติ บุญภิรมย์ (2552 อ้างถึงใน สุพัตรา หงอกชัย, 2562, น. 27-28) ได้ให้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ศิลปะในการบริหารมากกว่าใช้ศาสตร์ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานให้เขามีส่วนร่วมปริมาณเท่าใด เป็นคำถามที่ตอบได้ยากมากซึ่งไม่มีสูตรสำเร็จ ขึ้นอยู่กับทักษะ ประสบการณ์ รวมถึงความสามารถในการจัดการของผู้บริหารแต่ละคน ดังนั้นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม อาจจำแนกได้ ดังนี้

1. การร่วมคิด หมายความว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานบางคน บางกลุ่ม หรือทั้งหมด ร่วมคิดอาจจะเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม การร่วมคิดมีประโยชน์หลายประการต่อองค์การโดยทั่วไปก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นการเปิดใจของผู้บริหาร อย่างไรก็ตาม การคิดเป็นกระบวนการขั้นต้นของการดำเนินงาน สำหรับการเริ่มต้นด้วยการคิด ก็คือ การแสดงความเป็นเจ้าของตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

2. การร่วมทำ หมายความว่า ผู้บริหารจะต้องนำผลของการร่วมคิดที่ได้ตกผลึกแล้วนำไปสู่การปฏิบัติในระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานในแต่ละคน ในความแตกต่างที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงต่อองค์การ ดังนั้น การร่วมทำจะต้องคำนึงถึงทีมงานที่มีศักยภาพเป็นสำคัญ

3. ร่วมประเมินผลงาน หมายความว่า การประเมินผลงานต้องไม่มอบหมายให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะที่เรียกว่า ฝ่ายประเมินผล แต่การประเมินผลงานที่ดีจะต้องเป็นผลมาจากการกำหนดเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ โดยผู้ร่วมงานในแต่ละฝ่ายแต่ละแผนกได้มีโอกาสร่วมกันเสนอประเด็นที่ต้องการวัดผล พร้อมทั้งกำหนดค่าคะแนนที่เหมาะสม เมื่อได้คะแนนจากการวัดผลแล้วนำคะแนนดังกล่าวไปใช้ในการประเมินผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือเทียบเคียงกับการปฏิบัติในรอบปีที่ผ่านมาก็ได้

4. ร่วมยอมรับในผลการประเมิน หมายความว่า ผลของการประเมินที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ผลของการประเมินจะปรากฏออกมาในรูปแบบลักษณะใดก็ต้องยอมรับและไม่ควรโยนความรับผิดอันเกิดจากการปฏิบัติให้บุคคลใดหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้จะต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งทีมงาน

5. ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ หมายความว่า การปฏิบัติในทุกองค์การ เมื่อวงจรการปฏิบัติงานจบลง ผลของงานทั้งผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ มีความจำเป็นจะต้องเสนอแนะปรับปรุงการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นไป โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปปรับปรุงตามความเหมาะสม เพื่อยกระดับวิธีการบริหารของตนเองต่อไป

สำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2567, น. 35) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างองค์กรแห่งการมีส่วนร่วม โดยบุคลากรทุกคนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้าน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีแนวปฏิบัติตามแนวคิดการมีส่วนร่วม และสมดุลคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การกำหนดให้มีบุคลากรจากกลุ่มที่แตกต่างเข้าร่วมการคิด การตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน การกำหนดนโยบาย

หรือกิจกรรมเพื่อสร้างสมดุลระหว่างการทำงาน และชีวิตที่ตรงตามความต้องการของบุคลากรแต่ละกลุ่ม

กิตติยา สุขเกษม และคณะ (2565, น. 82-83) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร พบว่า

1. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ผู้นำควรพัฒนาการมีมนุษยสัมพันธ์ มีมิตรภาพต่อผู้อื่น เน้นหลักการทำงานเป็นทีม ผู้อื่นแสดงความคิดและความสามารถได้อย่างเต็มที่ ทำดีประสบความสำเร็จก็คอยชื่นชม ยินดี ผิดพลาดพบเจอปัญหาผู้นำควรให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจ ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น คอยส่งเสริมและพัฒนาบุคคลในทีมให้มีความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ เน้นการมีส่วนร่วม ไม่ลำเอียง มีความเป็นธรรม มีใจเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แสดงออกถึงความรัก ความหวังดีต่อทุกคน

2. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้นำควรพัฒนาวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล เป็นแบบอย่างที่ดี เกิดความศรัทธา สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์ แสดงออกถึงความรักและความหวังดี เสียสละ แสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและลูกน้องในโอกาสอันสมควร อดกลั้นและอดทน ยึดหลักการมีส่วนร่วม โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายงาน ควรให้เกียรติ และมีความไว้วางใจ เชื่อมั่นในการทำงานของคนอื่น โดยไม่เกิดความอิจฉาหรือกลัวว่าบุคคลอื่นจะเก่งกว่าตน พลอยยินดีกับความก้าวหน้าและความสำเร็จ ชื่นชมให้รางวัลในโอกาสที่เหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

3. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ผู้นำควรพัฒนาการมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์มีส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าของครู นักเรียน ทุกคนได้ทำงานและแสดงความสามารถเต็มที่ และพลอยยินดีในความก้าวหน้า เปิดใจรับฟังผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาสานความสัมพันธ์ของทุกฝ่าย มีความเป็นธรรม เสมอภาค มีใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียง และชื่นชมยินดีทำดีหรือประสบความสำเร็จให้รางวัล เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน แสดงความรัก ความห่วงใยอย่างใจจริง จะทำให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้นำควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะหลายด้าน เช่น ทักษะในการตัดสินใจ ต้องมีการจัดการที่ดี มีทีมงานที่แข็งแกร่ง มีข้อมูลที่ถูกต้องมากพอและทันสมัย ทักษะในการแก้ไขปัญหา ทักษะในการสร้างทีมงาน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเมินโครงการหรือกิจกรรม และควรดำเนินการประเมินเป็นขั้นตอน มีการบริหารงานที่โปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ จิตใจกว้างพร้อมที่จะรับฟังทั้งคำติและคำชม สร้างความเมตตาดูจากบุคลิกภายนอกแล้วทำให้รู้สึกถึง

ความรัก ความหวังดี ไม่ดุดัน เปิดใจกว้าง ลดอารมณ์ฉุนเฉียว ควบคุมอารมณ์ ใช้ปัญญาในการพิจารณา

ความหมายของการบริหาร

“การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) เป็นศัพท์ทางการบริหารที่มีนัยยะแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย แม้จะมีความหมายใกล้เคียงกัน โดยมักพบว่า “การบริหาร” ถูกนำมาใช้ในบริบทของหน่วยงานภาครัฐ ส่วน “การจัดการ” มักปรากฏในการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายและแผนที่วางไว้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญในวงการต่าง ๆ ได้นำเสนอคำนิยามที่หลากหลาย สะท้อนถึงความซับซ้อนและความครอบคลุมของแนวคิด ดังนี้

จิตติมา วงศ์อาษา (2547, น. 8) การบริหารมีสวนสัมพันธ์กับการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององคการ การบริหารทรัพยากรทางการบริหาร เชน คน เงิน วัสดุสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น และกิจกรรมการดำเนินงานขององคการ

รังสรรค์ อินทน์จันทน์ และพงษ์ศักดิ์ ซิมมอนด์ส (2560, น. 6) การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอันเป็นศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมกันวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ดำเนินกิจกรรมหรืองานเพื่อให้บรรลุวัตุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อมรรัตน์ กงกาบ (2561, น. 8) การบริหารคือ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยใช้กระบวนการ เทคนิค ระเบียบ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ชญาพิมพ์ อุสาโห และคณะ (2552 อ้างถึงใน ศศิธร วัฒนกุล, 2563, น. 95) การบริหาร คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ โดยผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าความหมายของการบริหาร คือ กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรทำงานร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการนำศาสตร์และศิลป์ในการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ กระบวนการนี้ประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม อีกทั้งการบริหารที่มีประสิทธิภาพยังต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมและคำนึงถึงความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีสวนร่วม (Participative Management) ที่ใช้ในการจัดการศึกษาตามที่นักวิชาการได้ให้ความหมายทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561, น. 24) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมคิด มีส่วนร่วมวางแผน มีส่วนร่วมดำเนินการ มีส่วนร่วมประเมินผล มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้มีคุณภาพมากขึ้น

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินถา ศิริวรรณ (2560, น. 179) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลผู้บริหารในองค์กรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อันเป็นการสร้างแรงจูงใจความรับผิดชอบในหน้าที่ของสมาชิกที่ได้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ร่วมวางแผนโครงการร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผลองค์กรภายใต้พื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยที่จะเป็นที่ยอมรับ ลดความขัดแย้งภายในองค์กร และสร้างผลประโยชน์ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

สุพัตรา หงอกชัย (2562, น. 12) การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารที่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารขององค์การ โดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ โดยอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชา จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

นุชนาถ สอนสง (2559, น. 23) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในการตั้งวัตถุประสงค์ วางแผนร่วมกัน ผู้บริหารแบ่งปันอำนาจให้สมาชิกมีส่วนในการตัดสินใจและในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญ ทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดความผูกพันและไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และก่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

อมรรัตน์ กงกาบ (2561, น. 18) การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ให้การช่วยเหลือ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และร่วมรับผิดชอบตลอดถึงการคาดหวังที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ

การประสานงาน การแสวงหาทรัพยากร การดำเนินงาน และการตรวจสอบประเมินผลเพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

Wagner, John & John (2020) Participatory Management หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร สร้างแรงจูงใจ และความพึงพอใจในงานของพนักงาน

Storey (2010, p. 8) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วมของพนักงานในกระบวนการตัดสินใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในองค์กร ถือเป็นแนวทางการจัดการที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลและแนวคิดของพนักงานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ครอบคลุมและเป็นประชาธิปไตย

จากการกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรตั้งเป้าหมาย ตัดสินใจ รับผลประโยชน์ ดำเนินงาน และไว้วางใจกัน ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ความพึงพอใจในการทำงาน

ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สุพัตรา หงอกชัย (2562, น. 12) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม แบ่งได้ 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ที่เกิดกับหน่วยงาน โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศและการสื่อสารในหน่วยงานดีขึ้น ความขัดแย้งลดลง ต้นทุนลดลงในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้น และหน่วยงานพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

2. ที่เกิดกับผู้บริหาร โดยฝ่ายบริหารสามารถบริหารพนักงานได้ง่ายขึ้นการตัดสินใจของฝ่ายบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากได้ข้อมูลความคิดจากทุกฝ่ายและแสดงถึงความสามารถในการบริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ที่เกิดกับพนักงาน โดยความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหารและระหว่างพนักงานด้วยกันเองดีขึ้น พนักงานมีความไว้ใจกันสูง สามารถพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบและผูกพันกับหน่วยงานมากขึ้น

Carpenter, Bauer, & Erdogan (2015) การให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผน มีส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มการรับผิดชอบและความทุ่มเทในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพและการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มากขึ้น

สุรินทร์ แก้วมณี (2558 อ้างถึงใน พรเทพ เหมรานนท์, 2564, น. 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่าก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีโอกาสแสดง

ศักยภาพและความสามารถส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในองค์กรอีกทั้งยังช่วยให้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

อมรภัค ปิ่นกำลัง (2562, น. 27) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การอย่างยิ่งเนื่องจากผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์การส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไป

จากการกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร พัฒนาทักษะและความสามารถ จากการได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานและการสื่อสารที่ลดความขัดแย้ง เพิ่มความผูกพันธ์และทำให้องค์กรพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

Sashkin (1982, อ้างถึงใน นุชนาถ สอนสง, 2559, น. 33-34) ได้กล่าวถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้พนักงานได้มีการวางแผน และควบคุมกิจกรรมการปฏิบัติงานด้วยตัวของเขาเอง อย่างไรก็ตามผู้ใต้บังคับบัญชาก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและควบคุมงานได้ในลักษณะต่าง ๆ ตามความสำคัญที่แตกต่างกันไป ซึ่ง ซัชคิน (Sashkin) ได้เสนอวิธีสำคัญ 4 ประการในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (Participation in Goal Setting) มีความหมายถึงการที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคล ระดับผู้บังคับบัญชา หรือระดับกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมในงานในการกำหนดเป้าหมายของงานเพื่อที่พวกเขาจะได้พยายามทำให้งาน หรือผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้และเกิดผลงานที่ดี

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหรือในหลาย ๆ โอกาส มีอิทธิพลในการกำหนดเป้าหมายของงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางเลือกของวิธีการตัดสินใจ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินทางเลือกในการตัดสินใจต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Participation in Problem Solving) เป็นความต้องการผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงานโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลนั้น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงงาน

4. การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (Participation in Change) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะมีความยากและซับซ้อนและถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด ซึ่งรูปแบบนี้จะมาหลังจาก

การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชานั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง วิเคราะห์ และแปรความหมายของข้อมูลองค์การ เพื่อที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาขององค์การ

Cohen & Uphoff (1980, อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ คำเขิน, 2566, น. 50) ได้เสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้แนวคิดการสร้างและประเมินทางเลือกต่าง ๆ การคัดเลือกการตัดสินใจเป็นศูนย์กลางของการเกิดความคิดที่หลากหลาย

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นองค์ประกอบการดำเนินงานโครงการที่ได้จากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีการใด

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญการได้รับประโยชน์ ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ต้องพิจารณาถึงการกระจายประโยชน์ในกลุ่มด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สิ่งสำคัญที่ต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ

Swansburg (2002, อ้างถึงใน อินทิรา จันทร์เจริญ, 2564, น. 55) แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

1. การไว้วางใจกัน (Trust) นับว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์หากได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินงาน ฝ่ายบริหารดูแลเพียงความก้าวหน้าของการดำเนินงานและดูผลลัพธ์ของงานก็เพียงพอ ฝ่ายบริหารจึงควรมอบอำนาจตัดสินใจเท่าที่สามารถจะให้ได้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) ในการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนกันและกัน ก่อให้เกิดความผูกพันต่อกัน และการที่บุคคลในองค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รู้เป้าหมายขององค์กร ก็จะรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น ๆ และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่องค์กร

3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา ร่วมปรับปรุงและพัฒนาเป้าหมายขององค์กรไปด้วยกัน ย่อมขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้เพราะทุกคนในองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงานในทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการทำงานก็จะมีประสิทธิภาพ

4. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถมีอิสระในการคิด การตัดสินใจและการดำเนินงานที่ตนเองรับผิดชอบ

นุชนาถ สอนสง (2559, น. 41) ได้ทำการศึกการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด พบว่า การได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 6 ด้าน ดังนี้

1. การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ
2. ความไว้วางใจกัน
3. การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
4. มีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้
5. ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน
6. การใช้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

กันทิมา ตีกะพี้ (2565, น. 30) ได้ทำการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่าการได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การไว้วางใจกัน
2. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน
3. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564, น. 27) ได้ทำการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า การได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน หมายถึง ความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกที่ดี ซึ่งแสดงออกมาในการลักษณะของการอุตสาหะเต็มใจ ขยันหมั่นเพียรและใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงาน เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ยึดมั่นปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะยังคงเป็นสมาชิกขององค์กร

2. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน หมายถึง การร่วมกำหนดขอบเขตของงานที่จะทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติ เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในองค์กร ให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกันและสามารถควบคุมการทำงานได้ง่ายขึ้น

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การแสวงหาทางเลือก ประเมินทางเลือก เพื่อการตัดสินใจและตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติโดยจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง

4. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพย์สิน วัตถุ เป็นต้น และผลประโยชน์ทางจิตวิทยา เช่น คำชมเชย การเป็นที่ยอมรับ

พรเทพ เหมรานนท์ (2564, น. 21) ได้ทำการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 และเขต 2 พบว่า การได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

สุพจน์ สุระเพิ่ม (2565, น. 33) ได้ทำการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า การได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 5 ด้าน คือ

1. ความไว้วางใจ
2. ด้านการตัดสินใจ
3. ด้านการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย
4. ด้านการปฏิบัติงาน
5. ด้านความผูกพันต่อองค์กร

หัทยาพร แสงดี (2566, น. 69) ได้ทำการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 5 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
5. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

วัชรากร ชวดกลางลา (2565, น. 36) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การได้วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 6 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน
3. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน
4. การไว้วางใจกัน
5. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
6. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ที่	รายการ	แหล่งข้อมูล										
		Cohen & Uphoff (1980)	Sashkin (1982)	Swansburg (2002)	นุชนาถ สอนสง (2559)	วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564)	พรเทพ เหมรานนท์ (2564)	ก้นทิมา ตีกะพี้ (2565)	สุพจน์ สุระเพ็ม (2565)	วัชรากร ชวดกลางลา (2565)	ห้ทยาพร แสงดี (2566)	ความถี่
1	การตั้งเป้าหมาย		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8*
2	การตัดสินใจ	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9*
3	การแก้ปัญหา		✓									1
4	การเปลี่ยนแปลง		✓									1
6	การรับผลประโยชน์	✓				✓	✓			✓	✓	5*
7	การดำเนินงาน	✓			✓		✓		✓		✓	5*
8	การประเมินผล	✓					✓			✓	✓	4
9	การกระจายอำนาจ				✓							1
10	การไว้วางใจกัน			✓	✓			✓	✓	✓		5*

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	รายการ	แหล่งข้อมูล										
		Cohen & Uphoff (1980)	Sashkin (1982)	Swansburg (2002)	นุชนาถ สอนสง (2559)	วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564)	พรเทพ เหมรานนท์ (2564)	กันทิมา ตีกะพี้ (2565)	สุพจน์ สุระเพิ่ม (2565)	วัชรากร ชวดกลางลา (2565)	หัทยาพร แสงดี (2566)	ความถี่
11	ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน			✓	✓			✓		✓		4
12	ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของ			✓	✓	✓			✓			4

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนักวิชาการหลายท่านดังที่กล่าวมาข้างต้น ที่มีความสอดคล้องกันมาบูรณาการแนวคิดที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย Sashkin, (1982); Cohen & Uphoff, (1980); Swansburg, (2002); นุชนาถ สอนสง, (2559); กันทิมา ตีกะพี้, (2565); วิศรุต เพ็ชรสีม่วง, (2564); พรเทพ เหมรานนท์, (2564); สุพจน์ สุระเพิ่ม, (2565); หัทยาพร แสงดี, (2566) และวัชรากร ชวดกลางลา, (2565) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยแสดงในรูปความถี่และคัดเลือกองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีความถี่ร้อยละ 50 หรือความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป เพื่อนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ว่าองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การรับผลประโยชน์ 4) การดำเนินงาน และ 5) การไว้วางใจกัน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการและนักวิจัยได้หลายท่าน ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย

Sashkin (1982 อ้างถึงใน นุชนาถ สอนสง, 2559, น. 33) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (Participation in Goal Setting) หมายถึง การที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคล ระดับผู้บังคับบัญชา หรือระดับกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมในงาน ในการกำหนดเป้าหมายของงานเพื่อที่พวกเขาจะได้พยายามทำให้งาน หรือผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้และเกิดผลงานที่ดี

Swansburg (1996 อ้างถึงใน อินทิรา จันทร์เจริญ, 2564, น. 55) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives) คือ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา ร่วมปรับปรุงและพัฒนาเป้าหมายขององค์กรไปด้วยกัน ย่อมขจัดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้เพราะทุกคนในองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงานในทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการทำงานก็จะมีประสิทธิภาพ

กันทิมา ตีกะพี้ (2565, น. 36) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน หมายถึง การร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในการกำหนดขอบเขตของงานที่จะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในองค์กร เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน รวมถึงสามารถควบคุมและตรวจสอบการทำงานได้การทำงานได้ง่ายขึ้น

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564, น. 32) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน หมายถึง การร่วมกำหนดขอบเขตของงานที่จะทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติ เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในองค์กร ให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกันและสามารถควบคุมการทำงานได้ง่ายขึ้น

สุพจน์ สุระเพิ่ม (2565, น. 40) การมีส่วนร่วมวางแผนและกำหนดเป้าหมาย หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนให้แก่คณะครู และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน มีการระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะงานชัดเจนทำให้สมาชิกมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานและใช้เวลา พลังงานความสามารถให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในกิจการงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

หัทยาพร แสงดี (2566, น. 84) การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของโครงการล่วงหน้า มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัญหาในสถานศึกษาและร่วมกำหนดลำดับความสำคัญของเป้าหมายในสถานศึกษา มีส่วนร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการเขียนแผนปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนร่วมกัน

วัชรากร ชวดกลางลา (2565, น. 39) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน หมายถึง การร่วมกำหนดขอบเขตของงานที่จะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในองค์กรให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกันและสามารถควบคุมการทำงานได้ง่ายขึ้น

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการที่ทุกคนในองค์กรร่วมกันวางกรอบการทำงานอย่างชัดเจน มุ่งเน้นสู่จุดหมายเดียวกัน และเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วม เพื่อลดความขัดแย้งและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

2. การตัดสินใจ

Sashkin (1982 อ้างถึงใน นุชนาถ สอนสง, 2559, น. 34) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหรือในหลาย ๆ โอกาส มีอิทธิพลในการกำหนดเป้าหมายของงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางเลือกของวิธีการตัดสินใจ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินทางเลือกในการตัดสินใจต่าง ๆ

Anthony (2002 อ้างถึงใน สุพัตรา หงอกชัย, 2562, น. 29) ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนในการตัดสินใจ (Subordinate Involvement) โดยผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของตนและตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล และคำนึงถึงประโยชน์ขององค์การเป็นหลัก

Cohen & Uphoff (1980 อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ คำเขิน, 2566, น. 50) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้แนวคิดการสร้างและประเมินทางเลือกต่าง ๆ การคัดเลือกการตัดสินใจเป็นศูนย์กลางของการเกิดความคิดที่หลากหลายรวมถึงการวางแผนเพื่อให้สิ่งที่ตัดสินใจเลือกบังเกิดผล

กันทิมา ตีกะพี้ (2565, น. 45-46) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานและการปฏิบัติที่ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ โดยใช้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีอยู่นำมาพิจารณาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือหาแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสม รวมถึงมีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางเลือกของวิธีการตัดสินใจตลอดจนตรวจสอบและประเมินทางเลือกในการตัดสินใจต่าง ๆ

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564, น. 35) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การแสวงหาทางเลือกประเมินทางเลือกเพื่อการตัดสินใจและตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติ โดยจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง

พรเทพ เหมรานนท์ (2564, น. 25-26) ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อมีกิจกรรมใดหรือจะทำโครงการอะไร ผู้บริหารก็จะให้สมาชิกที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน มาร่วมกันตันสินใจในการทำงานนั้น ๆ ไม่ว่าจะปัญหา สาเหตุ และความต้องการ ร่วมคิดค้นแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมตัดสินใจในการวางแผนแก้ไขปัญหา ร่วมในการรับผิดชอบ ร่วมในการตัดสินใจตลอดจนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลทางเลือกของการตัดสินใจ ให้เกิดผลที่ดีตามบริบทสถานที่ต่าง ๆ

สุพจน์ สุระเพิ่ม (2565, น. 37) ด้านการร่วมตัดสินใจ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในรายวิชาตนเอง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของหน่วยงานในอนาคต การส่งเสริมและพัฒนาครูด้วยกัน การตัดสินใจเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนองบประมาณและการจัดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน ส่งผลให้ครูรู้สึกปรารถนาที่จะแสดงความสามารถตัดสินใจ นำความรู้ความสามารถเข้าด้วยกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางสถานศึกษาด้วยตัวครูเอง

หัทยาพร แสงดี (2566, น. 79) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสำคัญและจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานของสถานศึกษา

วัชรากร ชวดกลางลา (2565, น. 38) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นกระบวนการบริหารที่สำคัญมากที่สุดเนื่องจากงานบริหารทุก ๆ ด้านจะต้องมีกระบวนการในการตัดสินใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ การตัดสินใจของผู้บริหารหากมีความรอบคอบ ได้ทำการศึกษาข้อมูลที่มีอยู่อย่างเพียงพอก็จะทำให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า หากการตัดสินใจมีความผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะส่งผลเสียหายต่อองค์กรได้เช่นเดียวกัน

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน และการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหา และสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน

3. การรับผลประโยชน์

Cohen & Uphoff (1980 อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ คำเขิน, 2566, น. 50) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญการได้รับประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ต้องพิจารณาถึงการกระจายประโยชน์ในกลุ่มด้วย

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564, น. 38) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพย์สิน วัตถุ เป็นต้น และผลประโยชน์ทางจิตวิทยา เช่น คำชมเชย การเป็นที่ยอมรับ

พรเทพ เหมรานนท์ (2564, น. 26) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง เมื่อเกิดผลผลิต ผลลัพธ์ หรือความสำเร็จอันเกิดจากการบริหารจัดหารร่วมกัน ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งอาจไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบายความพอใจ ให้กำลังใจ ร่วมแสดงความยินดี ยกย่อง ชื่นชม และการมอบรางวัล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งในทางบวกและทางลบ ด้านบวก ได้แก่ การได้รับสนับสนุนด้านสวัสดิการ การยกย่องชมเชย เป็นต้น ด้านลบ ได้แก่ เมื่อการดำเนินงานมีการเกิดข้อผิดพลาดจากการบริหารงาน ทุกฝ่ายให้การยอมรับพร้อมช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

หัทยาพร แสงดี (2566, น. 82) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความยินดี และรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู มีส่วนร่วมในการุพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนผลักดันให้ครูได้ใช้ศักยภาพของตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ มีส่วนร่วมพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการจัดโครงการ กิจกรรมของสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมและเหมาะสม และร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา

วัชรากร ชวดกลางลา (2565, น. 48) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ กระบวนการประเมินผลตนเอง เพื่อสร้างความรู้ร่วมกันและทำงานร่วมกัน มุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ในหลายมิติ มีการใช้วิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ยังสามารถเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลแบบต่าง ๆ ได้หลายประเภทเพื่อให้เหมาะสมกับความรู้ทักษะของผู้เข้าร่วมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินตลอดจนเอื้อให้เกิดการเรียนรู้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่บุคลากรทุกคนในองค์กรได้รับผลตอบแทนจากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ ไม่ว่าจะเป็นในรูปของทรัพย์สิน คำชมเชย การยอมรับ และความสุขทางใจ โดยต้องคำนึงถึงการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม

4. การดำเนินงาน

Cohen & Uphoff (1980 อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ คำเขิน, 2566, น. 50) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นองค์ประกอบการดำเนินงานโครงการที่ได้จากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีการใด

พรเทพ เหมรานนท์ (2564, น. 26) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้เกิดการร่วมกันดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของภาครัฐ นักเรียน ชุมชน ครอบครัวโดยเป็นคณะทำงานการดำเนินงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามภารกิจที่กำหนดร่วมกัน ส่งผลให้โครงการที่ได้ดำเนินการประสบความสำเร็จรวมถึงการมีส่วนร่วมทั้งแบบชั่วคราวและแบบถาวร

สุพจน์ สุระเพิ่ม (2565, น. 41) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการร่วมปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ครูทำงานที่สอดคล้องและส่งเสริมกันแบบมืออาชีพมีส่วนร่วมในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและที่อาสาด้วยความเต็มใจโดยครูมีส่วนผลักดันให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หัทยาพร แสงดี (2566, น. 73) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนหรือนโยบายที่วางไว้ ส่งเสริมให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำงานร่วมกันเป็นทีม สนับสนุนให้ครูประชุมและประสานความร่วมมือกับบุคลากรภายนอกเพื่อสร้างเครือข่ายเชิงพัฒนาระหว่างองค์การ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงาน หมายถึง การที่ผู้บริหารและบุคลากรดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ประสานงานกันกับทุกฝ่าย โดยมีการกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การไว้วางใจกัน

Swansburg (1996 อ้างถึงใน อินทิรา จันทร์เจริญ, 2564, น. 55) การไว้วางใจกัน (Trust) นับว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์หากได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินงาน ฝ่ายบริหารดูแลเพียงความก้าวหน้าของการดำเนินงานและดูผลลัพธ์ของงานก็เพียงพอ ฝ่ายบริหารจึงควรมอบอำนาจตัดสินใจเท่าที่สามารถจะให้ได้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

กันทิมา ตีกะพี้ (2565, น. 33) การไว้วางใจกัน เป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันของสมาชิกในองค์กร เป็นความเชื่อมั่นในตัวผู้อื่นว่าเขาจะกระทำทุกวิถีทางในการปกป้องผลประโยชน์ของเรา และจะไม่ทำร้ายหรือเอารัดเอาเปรียบเรา

สุพจน์ สุระเพิ่ม (2565, น. 33) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความไว้วางใจ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความเชื่อถือต่อครูให้ปฏิบัติงานโดยไม่เข้าไปควบคุม ความไว้วางใจเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม โดยครูจะต้องได้รับการมอบหมายงานที่สำคัญจากผู้บริหารอยู่เสมอ มีอำนาจการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ วางแผนการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบด้วยตนเอง รายงานความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและการประเมินผลของงานจนงานเสร็จสิ้น ผู้บริหารให้โอกาสครูเปิดเผยข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาอย่างตรงไปตรงมาเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารขอคำปรึกษาหารือจากครูบ่อย ๆ ทั้งในที่ประชุมและสถานที่ทั่วไป

วัชรากร ชวดกลางลา (2565, น. 45) การไว้วางใจกันในโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรมีการไว้วางใจกัน ที่แสดงออกโดยครูจะต้องได้รับการมอบหมายงานที่สำคัญจากผู้บริหารอยู่เสมอ มีอำนาจการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ วางแผนการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบด้วยตนเองได้รับโอกาสจากผู้บริหารให้รายงานความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องจนงานเสร็จสิ้น ผู้บริหารให้โอกาสครู เปิดเผยข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาอย่างตรงไปตรงมา เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารขอคำปรึกษาหารือจากครูบ่อย ๆ ทั้งในที่ประชุมและสถานที่ทั่วไป

จากแนวคิด ทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การไว้วางใจ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารต่อบุคลากรทุกคนในองค์กร ที่แสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ โดยผู้บริหารมีหน้าที่ในการติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม

การพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

Kadekodi (2019 อ้างถึงใน พิญนิชาร์ โสคำ, 2562, น. 10) แนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้เป็นแนวคิดแบบพลวัต ซึ่งประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ นิเวศวิทยา ภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม ดังนั้น แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงยึดความคิดของการมีชีวิตที่ดีเป็นพื้นฐานโดยผ่านมิติต่าง ๆ เชื่อมโยงกัน โดยการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ หรือมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการพัฒนาครอบครัวและชุมชนเป็นพื้นฐาน

ที่สำคัญ โดยจะต้องอาศัยชุมชนท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานอยู่บนภูมิปัญญาท้องถิ่นและธรรมเนียมการปฏิบัติดั้งเดิมและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและชุมชนอย่างสมดุล ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเฉพาะในชนบทนั้นต้องอาศัยชุมชนเป็นพื้นฐานการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ย่อมถือเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดชุมชนพึ่งพาตนเองได้ก่อให้เกิดความยั่งยืนในชุมชนและสังคมต่อไป

Toffler (2016 อ้างถึงใน พรพรรณ ธรรมธาดา, 2559, น. 51) การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ และการกำหนดกฎเกณฑ์ในการดำรงชีวิตกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์โดยที่ไม่มีการทำลายความคงอยู่ของระบบธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถอนุรักษ์การดำรงอยู่แบบสมดุล เพื่อประชากรรุ่นต่อ ๆ ไป ทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนถูกริเริ่มจากการคำนึงถึงระดับความสามารถในการรองรับการเจริญเติบโต หรือการทนต่อการเปลี่ยนแปลง (Environment Carrying Capacity) ที่เป็นผลกระทบจากการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่มีวิวัฒนาการมาจากยุคต่าง ๆ ดังตัวอย่างของการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงอารยธรรมของมนุษย์เหมือนกับคลื่นสามลูก คือ การปฏิวัติเกษตรกรรม การปฏิวัติอุตสาหกรรม และการปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศ

นิรุต หัตถะผะสุ (2564, น. 25-26) การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการรักษาความสมดุลของมนุษย์ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อกันและเชื่อมโยงกัน เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการใช้ทรัพยากรของมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในรุ่นปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อความสามารถในการใช้ทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของคนในรุ่นอนาคต มีหลักการสำคัญ 3 หลักการ ดังนี้

1. หลักการด้านเศรษฐกิจ ซึ่งต้องเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้เกิดความยั่งยืนมากที่สุดบนพื้นฐานของต้นทุนทางทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์สำหรับคนในยุคปัจจุบันและคนในอนาคต รวมถึงการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุล และพัฒนาอุตสาหกรรม นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม

2. หลักการด้านสังคม จะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของคนในสังคมทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับ โดยคำนึกถึงหลักการกระจายทรัพยากรให้เกิดความเท่าเทียมและเสมอภาค ลดปัญหาความยากจน และการมีสวัสดิการที่เหมาะสม เพื่อรักษาระดับคุณภาพชีวิตของคนให้มีความอยู่ดีกินดีและยั่งยืนมากขึ้น

3. หลักการด้านนิเวศวิทยา เป็นหลักการที่มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ ดังนั้น การสร้างความยั่งยืนให้เกิดกับระบบนิเวศจะเป็นการอนุรักษ์และป้องกันไม่ให้ระบบนิเวศถูกทำลาย ทั้งนี้รวมถึง

ปัจจัยการผลิตซึ่งถือเป็นทุนที่เกิดจากมนุษย์ ก็ต้องใช้ให้เกิดความคุ้มค่าต่อต้นทุนที่เสียไป และทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการมีระบบนิเวศวิทยาที่ดีต่อคนในรุ่นอนาคต

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2565 อ้างถึงใน กอบชัย ลี้พิสิษฐ์สกุล, 2565, น. 13) ได้ระบุแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางขององค์กรสหประชาชาติไว้ในทิศทางของแผนพัฒนาฯ ซึ่งได้กล่าวถึงเป้าหมายและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรสหประชาชาติ เพื่อเติมเต็มปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตของประชาชนเพียงพอ รวมทั้งมุ่งพัฒนาศักยภาพของประชาชนทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้ คนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดการพัฒนาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวทางขององค์กรสหประชาชาติ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2556 อ้างถึงใน ยุวดี ธัญทนะ, 2566, น. 7) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในวงการวิชาการปัจจุบันมี 2 ความหมายตามที่กล่าวว่า การพัฒนาแนวกระแสแรก เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนตามคณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา คือ มุ่งพัฒนาควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญแก่สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการเพิ่มจำนวนประชากรส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรร่อยหรอและการเกิดมลภาวะ ในส่วนกระแสที่สอง คือ การพัฒนาตามแนวคิดของยูเนสโกที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าของมนุษย์และวัฒนธรรม เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา

ภาสกร บุญคุ้ม และรัตนา ด้วยดี (2566, น. 171-173) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทงานวิจัยกับการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแบ่งเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

ประการแรก งานวิจัยจะช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหา ความท้าทายของแต่ละเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่ามีสถานการณ์อย่างไร เพื่อนำองค์ความรู้ด้านสถานการณ์ที่เป็นภูมิหลังและปัจจุบันมาวิเคราะห์ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป

ประการที่สอง งานวิจัยช่วยกำหนดขอบเขตการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาแนวทางในการนำ SDGs ไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ (Localizing the SDG agenda) ให้มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจงเนื่องจากสภาพปัญหาและสถานการณ์ในแต่ละประเด็นของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบททางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม

ประการที่สาม งานวิจัยช่วยกำหนดการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็นจำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่รอบด้านเพื่อที่จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงมากที่สุด

ประการที่สี่ งานวิจัยช่วยในการระบุและประเมินทางเลือก หรือเส้นทางการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในกรณีที่มีหลายทางเลือกหรือหลายเส้นทางในการแก้ไข

ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละประเด็น หากสามารถเลือกทางเลือกที่มีความเหมาะสมมากที่สุดได้ ก็จะช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

ประการสุดท้าย งานวิจัยช่วยในสนับสนุนการดำเนินการตามกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น สามารถระบุช่องว่างในการดำเนินงาน รวมทั้งการติดตามและประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และการวิเคราะห์ประเมินความเชื่อมโยงระหว่างจุดมุ่งหมายสูงสุด (goals) และเป้าหมายภายใต้เงื่อนเวลาหนึ่ง ๆ (Targets) ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เบญญาภา ราชแก้ว (2567) กล่าวถึง ภาวะผู้นำที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Leadership คือ ผู้นำที่สามารถหาทางแก้ไขปัญหาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในองค์กรได้ อีกทั้งยังเป็นแรงผลักดันให้บุคลากรลงมือทำงานที่ช่วยส่งเสริมความยั่งยืนให้กับองค์กร ชุมชน และสังคม ผ่านการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจและการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่นำความยั่งยืนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย การมีผู้นำที่มี Sustainable Leadership ถือเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยยกระดับองค์กรให้เป็น Sustainable Organization ได้ ซึ่งคุณลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัดของ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืน มีดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ และมองการณ์ไกล ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืน จะตั้งเป้าหมายที่เน้นความยั่งยืนในอนาคต ให้ความสำคัญกับผลกระทบในระยะยาว และสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ ค่านิยมให้คนในองค์กร และคนนอกองค์กรรับรู้ได้อย่างชัดเจน ไปในทิศทางเดียวกัน

2. มีมุมมองแบบองค์รวม พร้อมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืน จะตระหนักถึงผลกระทบของการดำเนินงานต่อชุมชนและธรรมชาติ มีการกำหนดกลยุทธ์ที่สนับสนุนแนวทางการพัฒนาที่ลดการใช้ทรัพยากร พร้อมทั้งส่งเสริม หรือการดำเนินกิจกรรมที่สร้างคุณค่า และประโยชน์แก่สังคม

3. เป็นนักพัฒนา ที่ให้ความสำคัญกับผู้คน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืน จะสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของทีมงาน ส่งเสริมความหลากหลายและการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร เน้นการดูแลสุขภาวะและความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงานและชุมชน

ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) (1987 อ้างถึงใน ยุวดี ธัญทนะ, 2566, น. 7) หรือเรียกอีกชื่อว่า คณะกรรมาธิการบรันท์แลนด์ (Brundtland Commission) กล่าวถึง การพัฒนาที่ยั่งยืนที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมาที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขา (Sustainable development is development which meets the needs current generations without compromising the ability of future generations to

meet their own needs) ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน (Brundtland Commission, 1987)

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2566) การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาที่พิจารณาถึงผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย เพื่อจะทำให้การพัฒนานั้นไม่สร้างความเสียหายต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างที่เราประสบอยู่ในปัจจุบัน

Trzyna (1995, อ้างถึงใน สายลม ประทุมเมือง, 2562, น. 41) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น

Conway (1987, อ้างถึงใน โสภณ วุฒิประเสริฐกุล, 2564, น. 47) การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่มุ่งเน้นการรักษาอัตราการเจริญเติบโตในด้านรายได้ต่อหัวประชากรโดยที่ไม่ทำให้มีการสูญเสียทุนของชาติ ทุนทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

สันติ บางอ้อ (2546) การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง

ยุวดี ธัญทนะ (2566, น. 7) การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สนองการพัฒนาตามแนวการพัฒนาของชุมชนวนเกษตร ที่ต้องการตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนในรุ่นต่อมาที่จะได้รับการตอบสนองตามความต้องการของพวกเขา

สายลม ประทุมเมือง (2562, น. 42) การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านคน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการหรือความจำเป็นของคนในปัจจุบันและสามารถรองรับกับความต้องการหรือความจำเป็นของคนรุ่นหลังได้ โดยถือว่าเป็นการพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนและสังคม สามารถสร้างรายได้ ตลอดจนการที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

กอบชัย ลี้พิสิษฐ์สกุล (2565, น. 13-14) การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างความสมดุล และการเกื้อกูลกันในสังคม ไม่ใช่เป็นเพียงการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่คือการบูรณาการเอาทุกด้านของสังคมเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น พร้อมทั้งสร้างความเป็นองค์รวม และมีดุลยภาพให้เท่ากันในสังคม โดยไม่ละเลยหรือทอดทิ้งด้านใดด้านหนึ่ง หรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคม ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคนรุ่นหลังด้วย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อคนรุ่นหลัง และสร้างวิธีการดำเนินการหรือการแก้ปัญหาเพื่อให้คนรุ่นหลังนำมาปรับใช้

อัณณ์ ศรีอัมพรแสง (2565, น. 8) การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นองค์ประกอบที่จะรวมกันหรือองค์รวมในการทำให้ชีวิตมนุษย์สามารถอยู่ดีมีสุขได้ทั้งสำหรับคนในรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นอนาคต

จากการกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าความหมายของ การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ต้องมีความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในอนาคต นอกจากนี้ยังมุ่งรักษาการเจริญเติบโตในทุกด้าน โดยไม่สูญเสียทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

จากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่ขาดความสมดุลในทุกมิติ โจทย์สำคัญของทุกประเทศทั่วโลกที่ต้องร่วมมือกันแก้ไข คือ จะทำอย่างไรให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุล แต่ยังสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการใช้ทรัพยากรของมนุษย์ ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรโลกอย่างเหมาะสม คุ้มค่า และยั่งยืนมากที่สุด ดังนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2515 องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) จึงได้จัดให้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (United Nations Conference on Human and Environment) ขึ้น ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งผลจากการประชุมดังกล่าวทำให้หลายประเทศทั่วโลกได้หันกลับมาคำนึงถึงการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไปพร้อมกับการพัฒนาและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1992 การประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Earth Summit) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ได้นำไปสู่การรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (United Nations, 1992) แผนปฏิบัติการนี้ได้วางรากฐานสำคัญสำหรับความพยายามในการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 ผู้นำโลก 189 ประเทศ ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาสหัสวรรษแห่งสหประชาชาติ (United Nations Millennium Declaration) ซึ่งนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) 8 ประการ ที่มุ่งบรรลุภายในปี ค.ศ. 2015 เป้าหมายเหล่านี้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การขจัดความยากจนและความหิวโหย การส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ การลดอัตราการตายของเด็ก การพัฒนาสุขภาพของมารดา การต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ การรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในระดับโลก เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) ได้กลายเป็นกรอบการทำงานระดับโลกที่สำคัญสำหรับความพยายามในการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา (United Nations, 2015)

ในปี ค.ศ. 2015 องค์การสหประชาชาติได้มีการต่อยอดจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่สิ้นสุดลง โดยได้ประกาศวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งมีการขยายขอบเขตการกำหนดเป้าหมายจาก 8 เป้าหมาย เป็น 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และ 169 เป้าประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในเดือนกันยายน ค.ศ. 2015 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2016 (United Nations, 2015) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่สมดุลใน 3 มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับหลักการ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (Leave No One Behind) ซึ่งเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมและเป็นธรรมสำหรับทุกคน โดยเป้าหมายทั้ง 17 ข้อของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs ประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน (No Poverty) ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบและทุกที่ทั่วโลก โดยเน้นให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและบริการพื้นฐาน

เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน โดยเน้นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพ และการสนับสนุนเกษตรกรรายย่อย

เป้าหมายที่ 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีสุขภาพที่ดีและมีความเป็นอยู่ที่ดีในทุกช่วงวัย โดยลดการเสียชีวิตจากโรคติดเชื้อและโรคไม่ติดต่อ เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ และส่งเสริมสุขภาพจิต

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เสมอภาค และทั่วถึง รวมถึงส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งเพิ่มการเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน

เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality) บรรลุความเท่าเทียมทางเพศและเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่สตรีและเด็กหญิง โดยขจัดการเลือกปฏิบัติ ความรุนแรง และการปฏิบัติที่เป็นอันตราย

เป้าหมายที่ 6 น้ำสะอาดและการสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation) สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะเข้าถึงน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืน โดยปรับปรุงการจัดการน้ำ การลดมลพิษ และการป้องกันภัยพิบัติทางน้ำ

เป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาดและราคาถูก (Affordable and Clean Energy) สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่เชื่อถือได้ ยั่งยืน และมีราคาเข้าถึงได้ โดยเพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนและปรับปรุงประสิทธิภาพพลังงาน

เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การจ้างงานที่เต็มที่และมีคุณค่า และการทำงานที่ดีสำหรับทุกคน โดยเน้นการสร้างงาน การคุ้มครองแรงงาน และการสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง

เป้าหมายที่ 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation, and Infrastructure) สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทาน ส่งเสริมนวัตกรรม และสร้างอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน โดยพัฒนาเทคโนโลยี การเข้าถึงข้อมูล และการปรับปรุงการเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาค

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequalities) ลดความเหลื่อมล้ำภายในและระหว่างประเทศ โดยเน้นการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงทรัพยากรและบริการสำหรับกลุ่มที่เปราะบาง

เป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities) ทำให้เมืองและมนุษย์มีความยั่งยืน มีความปลอดภัย และพร้อมสำหรับทุกคน โดยพัฒนาการวางผังเมือง การขนส่งที่ยั่งยืน และการลดผลกระทบจากภัยพิบัติ

เป้าหมายที่ 12 การบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน (Responsible Consumption and Production) สร้างหลักประกันว่ามีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดขยะ และการรีไซเคิล

เป้าหมายที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action) ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง

เป้าหมายที่ 14 ทรัพยากรทางทะเล (Life Below Water) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน โดยลดมลพิษทางน้ำ ปกป้องระบบนิเวศทางทะเล และส่งเสริมการประมงที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ทรัพยากรทางบก (Life on Land) ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (Peace, Justice, and Strong Institutions) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดหาความยุติธรรมสำหรับทุกคน และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals) เสริมสร้างวิธีการดำเนินงานและฟื้นฟูความเป็นหุ้นส่วนระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยส่งเสริมการร่วมมือระหว่างประเทศ การแบ่งปันความรู้ และการสนับสนุนทางการเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนา

ภาพ 1 แสดงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย

ที่มา: https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/

โดยเป้าหมายการพัฒนาทั้ง 17 ข้อ สะท้อน “3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน” (Three Pillars of Sustainability) คือ มิติด้านสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม บวกกับอีก 2 มิติ คือ มิติด้านสันติภาพและสถาบัน และมิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา ที่เชื่อมร้อยทุกมิติของความยั่งยืนไว้ด้วยกัน รวมเป็น 5 มิติ องค์การสหประชาชาติแบ่งเป้าหมาย 17 ข้อ ออกเป็น 5 กลุ่ม หรือเรียกว่า 5 Ps ในเอกสาร “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development” ประกอบด้วย

1. ด้านสังคม (People) คือ การยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ การยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ ส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน การสร้างหลักประกันการมีสุขภาวะที่ดี ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความเสมอภาคระหว่างเพศ และการเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน

2. ด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) คือ การสร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม การจ้างงานเต็มที่ และมีประสิทธิภาพภาพ การมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน การสร้างโครงสร้าง

พื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมนวัตกรรม ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ และการทำให้เมือง การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง

3. ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) คือ การสร้างหลักประกันเรื่องน้ำสะอาด สุขาภิบาล มีการจัดการอย่างยั่งยืน สภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน การสร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภค การต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล การปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบก การจัดการป่าไม้ หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

4. ด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) คือ การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิผลครอบคลุมในทุกระดับ

5. ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) คือ การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาพ 2 แสดง 5 Ps

ที่มา: https://2030.builders/sdg-in-companies/

ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมาย ได้รับการออกแบบมาให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน โดยความสำเร็จในเป้าหมายหนึ่งจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในเป้าหมายอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยังเน้นย้ำความสำคัญของ

การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้บรรลุผล (United Nations, 2015)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และศึกษาแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการการทำงานที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรวางแผน ดำเนินงาน ประเมินผล และตัดสินใจร่วมกัน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การตั้งเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การรับผลประโยชน์ 4) การดำเนินงาน และ 5) การไว้วางใจ โดยมีความหมายดังนี้

การตั้งเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่ชัดเจน มีจุดหมายเดียวกัน และเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อลดความขัดแย้งและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

การตัดสินใจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน และการแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน

การรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ทุกคนในองค์กรได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ ไม่ว่าจะเป็นในรูปของทรัพย์สิน คำชมเชย การยอมรับ และความสุขทางใจอย่างเท่าเทียม

การดำเนินงาน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ประสานงานกันกับทุกฝ่าย โดยมีการกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

การไว้วางใจ หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ โดยผู้บริหารมีหน้าที่ในการติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ของ Sustainable Development Goals (SDGs) (United Nations, 2015) ตามกรอบแนวคิด “5Ps” ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านสังคม (People) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) 3) ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) 4) ด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) และ 5) ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

ด้านสังคม หมายถึง การยุติความยากจน ยุติความหิวโหย การมีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ และมีความเท่าเทียมทางเพศ

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การเข้าถึงพลังงานสะอาด ราคาถูก มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างโครงสร้างพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ และเมือง ชุมชนมีความปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลที่ดี การผลิต และการบริโภคที่มีความรับผิดชอบ มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้น การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางน้ำ และการปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน

ด้านสันติภาพและสถาบัน หมายถึง การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข มีสันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ

ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา หมายถึง การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตาราง 2 แสดงการสังเคราะห์เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษา

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม		
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน	การยุติความยากจน การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	กระบวนการในการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อยุติความยากจน และมีความเป็นอยู่ที่ดี
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	การศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมทางเพศ	การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อมุ่งสร้างคุณภาพการศึกษาและสร้างความเท่าเทียมทางเพศ
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันเพื่อยุติความยากจน และมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อมุ่งสร้างคุณภาพการศึกษาและสร้างความเท่าเทียมทางเพศ		
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ		
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการเข้าถึงพลังงานสะอาด

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมการมีงานทำ
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน	มีความปลอดภัย	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมความปลอดภัย
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	การลดความเหลื่อมล้ำ	การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในเข้าถึงพลังงานสะอาด ส่งเสริมการมีงานทำ และความปลอดภัย โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ		
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม		
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการผลิตน้ำสะอาดและสร้างสุขาภิบาลที่ดี
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การวางแผนการทำงานและความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อผลิตน้ำสะอาด การสร้างสุขาภิบาลที่ดี การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม		
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน		
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน		
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน หมายถึง การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ		
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา		
การวางแผนการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน	การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน
เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน		
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน		

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา หมายถึง การวางแผนการทำงานและรับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน		
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม		
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน	การยุติความยากจน การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน เพื่อยุติความยากจน และมีความเป็นอยู่ที่ดี
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน	การศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมทางเพศ	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน เพื่อจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสร้างความเท่าเทียมทางเพศ
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	การยุติความยากจน การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อยุติความยากจน และมีความเป็นอยู่ที่ดี
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	การศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมทางเพศ	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสร้างความเท่าเทียมทางเพศ

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา และเลือกแนวทางดำเนินงาน เพื่อยุติความยากจน การมีความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ และการสร้างความเท่าเทียมทางเพศ		
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ		
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน	การเข้าถึงพลังงานสะอาด มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ ความปลอดภัย	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน เพื่อเข้าถึงพลังงานสะอาด การมีงานทำ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความปลอดภัย
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	การเข้าถึงพลังงานสะอาด มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ มีความปลอดภัย	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การเข้าถึงพลังงานสะอาด การมีงานทำความปลอดภัย และความเหลื่อมล้ำ
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา และเลือกแนวทางดำเนินงาน เพื่อเข้าถึงพลังงานสะอาด การมีงานทำ และสร้างความปลอดภัย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ		
การตัดสินใจตามแนวคิดสิ่งแวดล้อม		
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน ผลิตน้ำสะอาดและสร้างสุขาภิบาลที่ดี

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือก ในการดำเนินงานแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา และเลือกแนวทางดำเนินงานในการผลิตน้ำสะอาด การสร้างสุขาภิบาลที่ดี การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน		
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือก ในการดำเนินงาน	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือก ในการดำเนินงานการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือก ในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหา และสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ ตามแนวคิดการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข		

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา		
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน	การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาที่ยั่งยืน
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา		
การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การประเมิน การเลือกทางเลือกในการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม		
การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ	การยุติความยากจน	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานเพื่อยุติความยากจน สร้างความเป็นอยู่ที่ดี การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสร้างความเท่าเทียมทางเพศ ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม
	การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	
	การศึกษาที่มีคุณภาพ	
	มีความเท่าเทียมทางเพศ	
การที่ทุกคนความเท่าเทียมในการรับผลประโยชน์		
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานเพื่อยุติความยากจน สร้างความเป็นอยู่ที่ดี การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และสร้างความเท่าเทียมทางเพศ ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม		

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ		
การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าถึงพลังงานสะอาดร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการมีงานทำร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ
	ลดความเหลื่อมล้ำ มีความปลอดภัย	การที่ทุกคนในองค์กรได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบจากการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย
ความเท่าเทียมในการรับผลประโยชน์	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	ทุกคนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากการเข้าถึงพลังงานสะอาด
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	ทุกคนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากการมีงานทำ
	ลดความเหลื่อมล้ำ มีความปลอดภัย	ทุกคนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากการลดความเหลื่อมล้ำและมีความปลอดภัย

การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าถึงพลังงานสะอาด และการมีงานทำร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความปลอดภัยอย่างเท่าเทียมกัน

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม		
การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการมีน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดีร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	
ความเท่าเทียมในการรับผลประโยชน์	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	ทุกคนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม จากการมีน้ำสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	ทุกคนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม จากการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากมีน้ำสะอาด การมีสุขาภิบาลที่ดี การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม		
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน		
การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบจากการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และการมีสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
ความเท่าเทียมในการรับผลประโยชน์	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	ทุกคนได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม จากการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และการมีสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และมีสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม		
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา		
การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ	การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบ จากการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเท่าเทียม
ความเท่าเทียมในการรับผลประโยชน์		
การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบจากการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเท่าเทียม		
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม		
การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม	การยุติความยากจน	การดำเนินการร่วมกันเป็นทีมเพื่อยุติความยากจน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
	การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	
	การศึกษาที่มีคุณภาพ	การดำเนินการร่วมกันเป็นทีมเพื่อจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความเท่าเทียมทางเพศ
	มีความเท่าเทียมทางเพศ	

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
ประสานงานกันกับทุกฝ่าย	การยุติความยากจน	การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในการยุติความยากจนเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
	การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	
	การศึกษาที่มีคุณภาพ	การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน	การยุติความยากจน	การกำหนดภารกิจ หน้าที่ในการยุติความยากจนที่ชัดเจน
	การศึกษาที่มีคุณภาพ	การกำหนดภารกิจ หน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพที่ชัดเจน
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ประสานงานกันกับทุกฝ่าย ในการยุติความยากจน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดี และมีความเท่าเทียมทางเพศ		
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ		
การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อการเข้าถึงพลังงานสะอาด
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อการมีงานทำ
	ลดความเหลื่อมล้ำ	การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย
	มีความปลอดภัย	
ประสานงานกันกับทุกฝ่าย	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อเข้าถึงพลังงานสะอาด
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อการมีงานทำ

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อการเข้าถึงพลังงานสะอาด
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อการมีงานทำ
	ลดความเหลื่อมล้ำ	การกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย
	มีความปลอดภัย	
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมในการเข้าถึงพลังงานสะอาด การสร้างงาน โดยมีการกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย		
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม		
การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	การดำเนินการร่วมกันเป็นทีมในผลิตน้ำสะอาด และการสร้างสุขาภิบาลที่ดี
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การดำเนินการร่วมกันเป็นทีมในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	การดำเนินการร่วมกันเป็นทีมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ประสานงานกันกับทุกฝ่าย	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในผลิตน้ำสะอาด และการสร้างสุขาภิบาลที่ดี
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน	การมีน้ำสะอาดและการมีสุขาภิบาลที่ดี	การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจนในผลิตน้ำสะอาด และการสร้างสุขาภิบาลที่ดี
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม มีการประสานงานกันกับทุกฝ่ายในการผลิตน้ำสะอาด การสร้างสุขาภิบาลที่ดี การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจน		
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน		
การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มุ่งสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
ประสานงานกันกับทุกฝ่าย	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มุ่งสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจนในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มุ่งสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงานกันกับทุกฝ่ายในส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยมีกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ		
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา		
การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ประสานงานกันกับทุกฝ่าย การกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน	การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงานกันกับทุกฝ่าย เพื่อเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยมีกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน
การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงานกันกับทุกฝ่ายเพื่อเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยมีกำหนดภารกิจ หน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน		
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม		
การแสดงออกถึงความเชื่อถือ	การศึกษาที่มีคุณภาพ มีความเท่าเทียมทางเพศ	การแสดงออกถึงความเชื่อถือในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและความเท่าเทียมทางเพศ
การมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ	การยุติความยากจน การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อยุติความยากจนและสร้างความเป็นอยู่ที่ดี
	การศึกษาที่มีคุณภาพ	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
	มีความเท่าเทียมทางเพศ	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานตามแนวคิดการเท่าเทียมทางเพศ

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม	การยุติความยากจน	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการยุติความยากจน และสร้างความเป็นอยู่ที่ดี โดยไม่เข้าไปควบคุม
	การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	
	การศึกษาที่มีคุณภาพ	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่เข้าไปควบคุม
	มีความเท่าเทียมทางเพศ	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศโดยไม่เข้าไปควบคุม
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสังคม หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อการยุติความยากจน สร้างความเป็นอยู่ที่ดี จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ โดยมีการติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม		
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ		
การแสดงออกถึงความเชื่อถือ	ลดความเหลื่อมล้ำ	การแสดงออกถึงความเชื่อถือในการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย
	มีความปลอดภัย	
การมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อเข้าถึงพลังงานสะอาด
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อการมีงานทำ
	ลดความเหลื่อมล้ำ	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย
	มีความปลอดภัย	

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม	การเข้าถึงพลังงานสะอาด	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด
	มีงานที่ดี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการมีงานทำ
	ลดความเหลื่อมล้ำ	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความปลอดภัย
	มีความปลอดภัย	
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานตามแนวคิดการเข้าถึงพลังงานสะอาด การมีงานทำ การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างความปลอดภัย โดยมีการติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผล โดยไม่เข้าไปควบคุม		
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม		
การแสดงออกถึงความเชื่อถือ	การมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลที่ดี	การแสดงออกถึงความเชื่อถือในการการมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลที่ดี
การมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ	การมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลที่ดี	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อการมีน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อมุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
การติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม	การมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลที่ดี	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการมีน้ำสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี
	มุ่งแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อการมีน้ำสะอาด มีสุขาภิบาลที่ดี มีการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีการติดตามดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์ โดยไม่เข้าไปควบคุม		
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน		
การแสดงออกถึงความเชื่อถือ	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	การแสดงออกถึงความเชื่อถือในการสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
การมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานตามแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	การมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อสร้างสถาบันที่เข้มแข็ง ในทุกระดับ
การติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม	การส่งเสริมสังคมที่สงบสุข	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืน	นิยามศัพท์
	สถาบันที่เข้มแข็งครอบคลุมในทุกระดับ	การติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลการสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านสันติภาพและสถาบัน หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานตามแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และการสร้างสถาบันที่เข้มแข็งในทุกระดับ โดยมีการติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ โดยไม่เข้าไปควบคุม		
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา		
การแสดงออกถึงความเชื่อถือ การมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ การติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ของงาน โดยไม่เข้าไปควบคุม	การเสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน	การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการติดตาม ดูแลความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์ โดยไม่เข้าไปควบคุม
การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านหุ้นส่วนการพัฒนา หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้การดำเนินงานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการติดตาม ดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์ โดยไม่เข้าไปควบคุม		

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ

การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เลือกแนวทางดำเนินงาน เพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ

การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ

การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การที่ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานเพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ ร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม

การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีมประสานงานกันกับทุกฝ่าย โดยการการกำหนดภารกิจหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ

การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การแสดงออกถึงความเชื่อถือมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงาน เพื่อยุติความยากจน ส่งเสริมการมีงานทำ การเข้าถึงน้ำ พลังงานสะอาด สุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัย สร้างการศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ แก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในทุกระดับ โดยมีการติดตามดูแลความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์ของงานโดยอิสระ

ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index; PNI Modified)

สุวิมล ว่องวานิช (2558, น. 33-38) ได้กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นมีประโยชน์อย่างมากในการทำให้การวางแผนมีทิศทางความเป็นไปได้และมีโอกาสเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่มุ่งหวัง นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่ใช้เป็นหลักเทียบความสำเร็จของการดำเนินงานทำให้สามารถวางแผนการปฏิบัติภายใต้ทางเลือกที่เหมาะสม เป็นเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มค่า และสามารถตรวจสอบได้ มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$PNI_{modified} = (I-D)/D$

โดยที่

PNI (Priority Needs Index) หมายถึง ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

D = Degree of Success หมายถึง ระดับความสำเร็จหรือสภาพที่เป็นอยู่จริง

I = Importance หมายถึง ระดับความสำคัญหรือระดับความคาดหวังหรือสภาพที่ควรจะเป็นในปัจจุบัน

วิธี Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง (I) และค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ (D) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง ความคาดหวัง (I) และความพึงพอใจ (D) ด้วยน้ำหนักความสำคัญของความคาดหวัง (I) เพื่อลดความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้นจากการคำนวณ

ศิริพร อาจปักษา (2557, อ้างถึงใน เชาวลิต ยิ้มแย้ม, 2566, น. 35) ให้ความหมายไว้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นที่สังเกตได้ ซึ่งความแตกต่างนี้ทำให้เกิดปัญหาและหากไม่ได้รับการแก้ไข พัฒนาหรือตอบสนองจะก่อให้เกิดผลเสีย แต่หากได้รับการแก้ไข พัฒนาหรือตอบสนองก็จะเป็นผลดี ต่อหน่วยงาน องค์กร บุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น ๆ

เอกพจน์ สิงห์คำ (2560, น. 25) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่จำเป็นที่ต้องได้รับการตอบสนอง โดยเกิดจากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพความเป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ว่าเกิดช่องว่างมากน้อยเพียงใดและมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดที่จะต้องได้รับการพัฒนาและ ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เชาวลิต ยิ้มแย้ม (2566, น. 37) ให้ความหมายของความต้องการจำเป็นไว้ว่า หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างสภาพปัจจุบัน กับสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานตามลำดับก่อนหลัง

สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง ช่องว่างหรือความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างสภาพปัจจุบันหรือสภาพความเป็นกับสภาพที่พึงประสงค์หรือสภาพที่อยากให้เกิดขึ้น โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจะช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 มาตรา 34 ที่บัญญัติให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นองค์กรคุณภาพ สร้างคนดี มีความสุข บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดีงาม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2566, น. ง-ซ)

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีความปลอดภัยแก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานวัฒนธรรมที่ดีงาม

3. ส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

4. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญ มีมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ ในการจัดการศึกษาที่ตอบสนอง ทิศทางการพัฒนาประเทศ

5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมายรวมของการพัฒนาการศึกษา

1. High Quality Student คุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีสมรรถนะและทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสาธารณะ เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะภาษา ทักษะทางเทคโนโลยี สามารถอ่านออกเขียนได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รวมถึงการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมค่านิยมให้สอดคล้องกับบริบท

2. High Quality Teacher คุณภาพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ดี (ความสามารถทางวิชาการที่รู้ลึก รู้รอบ และรู้จริง) มีจิตวิญาณความเป็นครูมืออาชีพและมีสมรรถนะสูง (รักในอาชีพ เป็นผู้เสียสละ อดทน มุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ศรัทธาในผลสำเร็จที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักศีลธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสวงหาความรู้ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองตลอดเวลา)

3. High Quality School คุณภาพสถานศึกษา สถานศึกษามีความสะอาด มีความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ บรรยากาศร่มรื่น น่าอยู่ น่ายล มีอัตลักษณ์และจุดเด่นหรือ Best Practice ของตนเอง

4. High Quality Office คุณภาพของสำนักงาน สำนักงานมีความเป็นมาตรฐานในระดับดีเยี่ยม มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ AA Excellence ให้บริการด้วยความรวดเร็ว (เป็นระบบ รวดเร็ว ทันเวลา และทำงานเป็นทีม) เต็มใจ (ให้บริการด้วยความเต็มใจ เสมอภาค เป็นกัลยาณมิตรที่ดี) และถูกต้อง (ปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของธรรมาภิบาล

รักษาผลประโยชน์ของทางราชการ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน)

กลยุทธ์หน่วยงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566–2570 จำนวน 4 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

เป้าหมาย

1. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลด้านความปลอดภัย และสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ

2. สถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษา ได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน

4. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

เป้าหมาย

1. ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาภาคบังคับ

2. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

4. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคันได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีพัฒนาการสมวัย

2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

3. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

4. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ และจิตวิญญาณความเป็นครู

5. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีระบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ตามแนวคิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personal Learning)

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่ฯ และสถานศึกษาในสังกัดมีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานเขตพื้นที่ฯ และสถานศึกษาในสังกัดมีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน

3. สำนักงานเขตพื้นที่ฯ และสถานศึกษาในสังกัดมีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

4. สำนักงานเขตพื้นที่ฯ และสถานศึกษาในสังกัดมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

5. สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่ลักษณะพิเศษและโรงเรียนคุณภาพได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อมรรัตน์ กงกาบ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยหลวง จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ การไว้วางใจ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความยึดมั่นผูกพันธ์ ตามลำดับ การเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

พิญนิชาร์ โสคำ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบไปด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน ดังนี้ ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนทางสังคม ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการที่จะพัฒนาด้านการพัฒนาครูให้มียุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้อยู่ในอันดับสูงสุด

โสภณ วุฒิประเสริฐกุล (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการจัดอันดับมากไปน้อย ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การวัดและประเมินผลการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน อย่างไรก็ตามจากสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการจัดอันดับมากไปน้อย ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การวัดและประเมินผลการศึกษา และ 3) การจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน นอกจากนี้ ยังพบว่า 3 กลยุทธ์สำคัญในการบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ 1) กลยุทธ์หลักที่ 1 ปฏิรูปการออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 2) กลยุทธ์หลักที่ 2 ยกระดับคุณภาพการวัดและประเมินผลการศึกษาที่ส่งเสริมทักษะและแนวคิดในการจัดการศึกษา

เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3) กลยุทธ์หลักที่ 3 พลิกโฉมและบูรณาการการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทักษะและแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

อำภา น้อยสนิท (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ด้านการกระจายอำนาจตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมนิเทศงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายองค์กรร่วมกัน 2) คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านความสามารถในการอ่าน ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และด้านความสามารถในการเขียน 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมนิเทศงาน ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายองค์กรร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการกระจายอำนาจตัดสินใจ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ร้อยละ 64.30

จุฑามาศ โสมมา และไพฑูรย์ พวงยอด (2567) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เฉพาะด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงสูงกว่าค่ากลางมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามลำดับ

งานวิจัยต่างประเทศ

Leal, et al. (2023) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของสถาบันอุดมศึกษาในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นโอกาสในการเพิ่มความร่วมมือภายในมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยควรให้ความสนใจมากขึ้นกับการปรับปรุงหลักสูตรการสอน โปรแกรมและโครงการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้วย นอกจากนี้

นักศึกษาไม่ค่อยกระตือรือร้นในการเรียกร้องให้มีเนื้อหาการสอนและโอกาสในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มาก ผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อช่วยในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) รวมถึงการเพิ่มความพยายามในการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรในท้องถิ่น

Suklun & Bengü (2024). ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในสถาบันการศึกษาอุดมศึกษา พบว่า สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลและกระตุ้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย รวมถึงคณาจารย์ นักศึกษา และพันธมิตร ให้ร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ ในขณะที่มหาวิทยาลัยหลายแห่งกำลังบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานและหลักสูตรในการจัดการการศึกษา และยังความต้องการที่เพิ่มขึ้นในการสร้างแพลตฟอร์มความร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นี้ต่อไป และการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในอนาคตเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่ควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน

Leal, et al. (2024). ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติมีความสัมพันธ์กับระดับความมุ่งมั่นของสถาบันการศึกษา ในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) 2) นักศึกษาที่เข้าร่วมหลักสูตรหรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) มีบทบาทสำคัญในกระบวนการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และ 3) นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพ

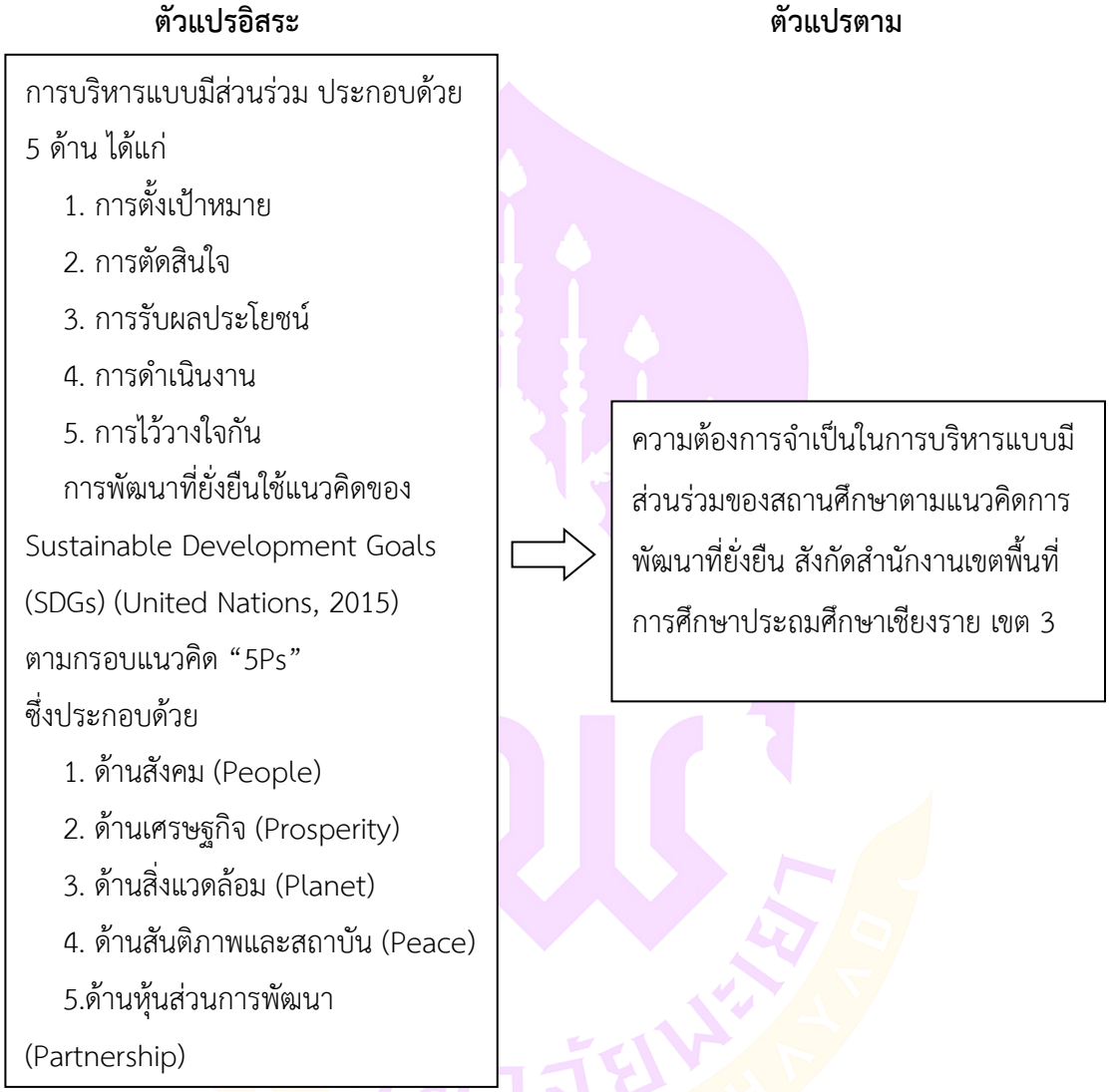

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครั้งนี้ดำเนินการศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed methods) ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 142 คน และครู จำนวน 1,809 คน รวม 1,951 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 ตุลาคม 2566) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมเชียงราย เขต 3, 2567, น. 37)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยกำหนดตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน เชาวลิต ยิ้มแย้ม, 2566, น. 67) เทียบขนาดของประชากรที่ 2,000 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 322 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดและวิเคราะห์ปัจจัยที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศสภาพ ตำแหน่งงานปัจจุบัน ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967 อ้างถึงใน กอบชัย ลี้พิสิษฐ์สกุล, 2565, น. 39) โดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรและสร้างนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิด

ของลิเคิร์ท (Likert, 1967 อ้างถึงใน กอบชัย ลี้พิสิษฐ์สกุล, 2565, น. 39) และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2. นำตัวแปรที่ศึกษา มาตั้งข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์แล้วคัดเลือกนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและครอบคลุมของภาษาที่นำมาใช้ในข้อคำถามข้อความ ประโยคต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องเรียบร้อยตามระเบียบของมหาวิทยาลัย และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการบริหารการศึกษา

4.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

4.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของการสร้างข้อคำถามเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีคุณสมบัติ ของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

4.3.1 อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้แก่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณชาติ

ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้แก่

นายสาธิต หนูอุ่น

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และประธานกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยหลวง

4.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้แก่

ดร.วุฒิชัย ใหม่วงค์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยไร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

5. นำผลการพิจารณามาทำการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยใช้วิธีของ Rovinelli and Hambleton (Rovinelli & Hambleton, 1977 อ้างถึงใน พิญนิชาร์ โสคำ, 2562, น. 92) ระหว่างประเด็นคำถามกับนิยามศัพท์ มีวิธีการให้คะแนนเป็น 3 ระดับ และแต่ละระดับมีความหมาย ดังต่อไปนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) เท่ากับ 0.67-1.00 ดังนั้น สรุปได้ว่า แบบสอบถามฉบับนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัย

6. ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามในแบบสอบถามตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

7. ดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการวิจัย HREC-UP-HSS 2.2/054/68

8. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) (Cronbach, 1972 อ้างถึงใน หัทยาพร แสงดี, 2566, น. 109) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่นสูงมาก หมายถึง แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง

9. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เมื่อได้รับหนังสือผ่านการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่งแบบสอบถามด้วยช่องทางออนไลน์ (Google Form) พร้อมหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามไปยัง ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 322 ชุด และได้รับการตอบกลับ จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุดนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศสภาพ ตำแหน่งงานปัจจุบัน ระดับการศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสภานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert, 1967 อ้างถึงใน กอบชัย ลี้พิสิษฐ์สกุล, 2565, น. 39) โดยใช้วัดรายด้าน และรายข้อด้วยสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเทียบกับเกณฑ์ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, อ้างถึงใน เชาวลิต ยิ้มแย้ม, 2566, น. 76) ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับน้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs

Index ($PNI_{modified}$) (Modified Priority Needs Index, สุวิมล ว่องวาณิช, 2558 อ้างถึงใน พิญนิชาร์ โสคำ, 2562, น. 94) เพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงมากกว่าค่าดัชนีที่มีค่าน้อย เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

   3.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

   3.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

   3.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)

4. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความต้องการจำเป็น Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

สูตร $$PNI_{(modified)} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ $PNI_{(modified)}$ หมายถึง ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 3 ท่าน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา โดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำผลความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จากการจัดลำดับ 3 ลำดับแรกมา สร้างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) มีรายละเอียดของเครื่องมือ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ตำแหน่งปัจจุบัน สถานที่ทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 ท่าน มีคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา โดยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้แก่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการเชิงพื้นที่ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้แก่

ดร.ศุภโชค ปิยะสันติ์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ เชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้แก่

ดร.ปรัชญ์ ปิงเมืองเหล็ก

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์สิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การดำเนินการสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพในการวิจัย โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นรายด้านและรายข้อในแต่ละด้าน จากการจัดลำดับ 3 ลำดับแรก มาสร้างข้อคำถาม

2. นำข้อคำถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไข ปรับปรุง เรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีวิธีการเก็บรวบรวม ดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแนบกำหนดการนัดหมายที่จะสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 ท่าน ล่วงหน้า 7 วัน ก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ด้วยรูปแบบออนไลน์

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบออนไลน์ จำนวน 3 ท่าน ทำการสัมภาษณ์เป็นเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 ท่าน ด้วยตนเอง

ทั้งนี้ในการเก็บข้อมูลมีการปกป้องสิทธิและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ให้ข้อมูลทุกคน โดยการแนะนำตัวผู้วิจัย พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลทุกคน รวมถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากงานการวิจัย พร้อมให้คำรับรองว่าจะรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลและข้อมูลที่ได้จะนำไปเพื่อการวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อการวิจัยเท่านั้น นั่นคือ ผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ที่เต็มใจให้ความร่วมมือและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการวิจัยนี้โดยสมัครใจ และขณะทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะให้เกียรติ เคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของผู้ให้ข้อมูล เช่น พูดคุยด้วยความสุภาพ คำถามใดที่ผู้ให้ข้อมูลมีความอึดอัดใจ หรือไม่ต้องการตอบ ผู้วิจัยจะให้อิสระแก่ผู้ให้ข้อมูล โดยไม่มีการบีบคั้น

และหากมีความจำเป็นต้องมีการบันทึกภาพ หรือวีดิโอเพื่อประกอบการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะขออนุญาตก่อนเสมอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสัมภาษณ์

2.ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศสภาพ ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระดับการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผลการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. นำเสนอข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	155	48.14
หญิง	167	51.86
รวม	**322**	**100.00**
2. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	23	7.14
ครู	299	92.86
รวม	**322**	**100.00**
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	252	78.26
สูงกว่าปริญญาตรี	70	21.74
รวม	**322**	**100.00**

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศสภาพส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 51.86 และเป็นเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 48.14 ตามตำแหน่งงานปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7

ตาราง 4 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.480	0.539	ปานกลาง	4.669	0.342	มากที่สุด	0.342	2
2. ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.487	0.549	ปานกลาง	4.688	0.338	มากที่สุด	0.344	1
3. ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.513	0.550	มาก	4.709	0.347	มากที่สุด	0.340	3
4. ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.547	0.546	มาก	4.723	0.329	มากที่สุด	0.332	4
5. ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	3.534	0.552	มาก	4.704	0.344	มากที่สุด	0.331	5
รวมเฉลี่ย	**3.511**	**0.498**	**มาก**	**4.698**	**0.297**	**มากที่สุด**	**0.338**	

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม โดยสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.511) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ = 3.547) รองลงมา คือ ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ = 3.534) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ = 3.480)

สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.698) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ = 4.723) รองลงมา

คือ ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ = 4.709) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ = 4.669)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) = 0.338 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($PNI_{modified}$ = 0.344) มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($PNI_{modified}$ = 0.342) ส่วนด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ($PNI_{modified}$ = 0.331)

ตาราง 5 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียนและการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน	3.506	0.750	มาก	4.630	0.583	มากที่สุด	0.321	7
2. การวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในส่งเสริมการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี	3.401	0.743	ปานกลาง	4.655	0.537	มากที่สุด	0.369	1

ตาราง 5 (ต่อ)

การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
3. กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ	3.441	0.731	ปานกลาง	4.640	0.512	มากที่สุด	0.348	3
4. กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ	3.463	0.757	ปานกลาง	4.662	0.518	มากที่สุด	0.346	4
5. กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา	3.506	0.733	มาก	4.680	0.499	มากที่สุด	0.335	5

ตาราง 5 (ต่อ)

การตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
6. การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเป้าหมายแผนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อพบว่าสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป	3.500	0.762	ปานกลาง	4.721	0.483	มากที่สุด	0.349	2
7. กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ร่วมกันกับทุกฝ่าย	3.544	0.761	มาก	4.700	0.505	มากที่สุด	0.326	6
รวมเฉลี่ย	**3.480**	**0.538**	**ปานกลาง**	**4.670**	**0.342**	**มากที่สุด**	**0.342**	

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.480) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ร่วมกันกับทุกฝ่าย ($\overline{X}$ = 3.544) รองลงมา คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.506) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในส่งเสริมการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี ($\overline{X}$ = 3.401)

สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.670) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเป้าหมาย แผนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อพบว่าสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป ($\overline{X}$ = 4.721) รองลงมา คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ร่วมกันกับทุกฝ่าย ($\overline{X}$ = 4.700) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.630)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ = 0.342) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในส่งเสริมการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.369) มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเป้าหมาย แผนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อพบว่าสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป ($PNI_{modified}$ = 0.349) ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน ($PNI_{modified}$ = 0.321)

ตาราง 6 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI $_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อลดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ	3.466	0.761	ปานกลาง	4.674	0.532	มากที่สุด	0.349	3

ตาราง 6 (ต่อ)

การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
2. การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาล และความเป็นอยู่ที่ดี	3.419	0.766	ปานกลาง	4.680	0.499	มากที่สุด	0.369	2
3. การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด	3.419	0.737	ปานกลาง	4.689	0.496	มากที่สุด	0.371	1
4. การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการแสดงความคิดเห็นวางแผนการดำเนินงานสำหรับแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาร่วมกัน	3.525	0.770	มาก	4.677	0.507	มากที่สุด	0.327	8
5. การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน	3.478	0.745	ปานกลาง	4.671	0.527	มากที่สุด	0.343	4

ตาราง 6 (ต่อ)

การตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
6. การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายให้ความคิดเห็นร่วมกันในการตัดสินใจเลือกแนวทางการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ และความปลอดภัยในสถานศึกษา	3.506	0.729	มาก	4.683	0.498	มากที่สุด	0.335	6
7. การจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความเร่งด่วน ทรัพยากรที่มีอยู่ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.547	0.706	มาก	4.711	0.493	มากที่สุด	0.328	7
8. การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน	3.534	0.719	มาก	4.721	0.470	มากที่สุด	0.336	5
รวมเฉลี่ย	**3.487**	**0.549**	**ปานกลาง**	**4.688**	**0.339**	**มากที่สุด**	**0.344**	

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.487) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความเร่งด่วน ทรัพยากรที่มีอยู่ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 3.547) รองลงมา คือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ($\overline{X}$ = 3.534) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาล และความเป็นอยู่ที่ดี ($\overline{X}$ = 3.419) และการรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด ($\overline{X}$ = 3.419)

สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.688) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ($\overline{X}$ = 4.721) รองลงมา คือ การจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความเร่งด่วน ทรัพยากรที่มีอยู่ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 4.711) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน ($\overline{X}$ = 4.671)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ = 0.344) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด ($PNI_{modified}$ = 0.371) มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาล และความเป็นอยู่ที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.369) ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการแสดงความคิดเห็น วางแผนการดำเนินงานสำหรับแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาร่วมกัน ($PNI_{modified}$ = 0.327)

ตาราง 7 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การที่ทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานในด้านการยุติความยากจนมุ่งลดความเหลื่อมล้ำ	3.522	0.698	มาก	4.693	0.525	มากที่สุด	0.332	5
2. การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน	3.447	0.727	ปานกลาง	4.717	0.503	มากที่สุด	0.368	1
3. การดำเนินงานเพื่อรับผลประโยชน์ร่วมกันจากเข้าถึงน้ำและพลังงานสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน	3.463	0.711	ปานกลาง	4.693	0.495	มากที่สุด	0.355	2
4. กระบวนการดำเนินงานที่ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา	3.553	0.718	มาก	4.717	0.465	มากที่สุด	0.328	6

ตาราง 7 (ต่อ)

การรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
5. การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในสถานศึกษา ทั้งในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม	3.531	0.741	มาก	4.717	0.484	มากที่สุด	0.336	4
6. การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.578	0.725	มาก	4.724	0.500	มากที่สุด	0.320	7
7. การที่ทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน	3.497	0.750	ปานกลาง	4.705	0.496	มากที่สุด	0.345	3
รวมเฉลี่ย	**3.513**	**0.550**	**มาก**	**4.709**	**0.347**	**มากที่สุด**	**0.340**	

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.513) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 3.578) รองลงมา คือ กระบวนการดำเนินงานที่ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา

เพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.553) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน ($\overline{X}$ = 3.447)

สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.709) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 4.724) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน ($\overline{X}$ = 4.717) กระบวนการดำเนินงานที่ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.717) และการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในสถานศึกษา ทั้งในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม ($\overline{X}$ = 4.717) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การที่ทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานในด้านการยุติความยากจน มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ ($\overline{X}$ = 4.693) และการดำเนินงานเพื่อรับผลประโยชน์ร่วมกันจากเข้าถึงน้ำและพลังงานสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.693)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ = 0.340) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน ($PNI_{modified}$ = 0.368) มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ การดำเนินงานเพื่อรับผลประโยชน์ร่วมกันจากเข้าถึงน้ำและพลังงานสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน ($PNI_{modified}$ = 0.355) ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($PNI_{modified}$ = 0.320)

ตาราง 8 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ	3.494	0.729	ปานกลาง	4.739	0.474	มากที่สุด	0.356	1
2. การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตามแนวคิดการมีรายได้ระหว่างเรียนหรือการมีงานทำ	3.556	0.740	มาก	4.683	0.511	มากที่สุด	0.317	7
3. การกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมในแต่ละฝ่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี	3.590	0.727	มาก	4.748	0.456	มากที่สุด	0.323	5
4. กระบวนการในการกำหนดหน้าที่ ภารกิจที่ชัดเจนให้แก่บุคลากรแต่ละฝ่าย เพื่อร่วมกันดำเนินงานในการยกระดับคุณภาพการศึกษา	3.556	0.727	มาก	4.736	0.482	มากที่สุด	0.331	4

ตาราง 8 (ต่อ)

การดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
5. การประสานงานการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่ายตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศ ความปลอดภัยในสถานศึกษา	3.534	0.728	มาก	4.708	0.495	มากที่สุด	0.332	3
6. การกำหนดแผนการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมร่วมกันกับทุกฝ่ายตามแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	3.568	0.653	มาก	4.717	0.478	มากที่สุด	0.322	6
7. การประสานงานการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน	3.531	0.737	มาก	4.730	0.465	มากที่สุด	0.339	2
รวมเฉลี่ย	**3.547**	**0.546**	**มาก**	**4.723**	**0.329**	**มากที่สุด**	**0.332**	

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.547) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมในแต่ละฝ่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี ($\overline{X}$ = 3.590) รองลงมา คือ การกำหนดแผนการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมร่วมกันกับทุกฝ่ายตามแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ($\overline{X}$ = 3.568) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ ($\overline{X}$ = 3.493)

สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.723) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมในแต่ละฝ่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี ($\overline{X}$ = 4.748) รองลงมา คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ ($\overline{X}$ = 4.739) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตามแนวคิดการมีการรายได้ระหว่างเรียน หรือการมีงานทำ ($\overline{X}$ = 4.683)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ = 0.332) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ ($PNI_{modified}$ = 0.356) มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ การประสานงานการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ($PNI_{modified}$ = 0.339) ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตามแนวคิดการมีการรายได้ระหว่างเรียนหรือการมีงานทำ ($PNI_{modified}$ = 0.317)

ตาราง 9 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI $_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจในองค์กร เพื่อให้ทุกฝ่ายกล้าคิด นำเสนอวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียนหรือการมีงานทำ	3.516	0.733	มาก	4.699	0.486	มากที่สุด	0.337	2

ตาราง 9 (ต่อ)

การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
2. การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี	3.494	0.724	ปานกลาง	4.724	0.475	มากที่สุด	0.352	1
3. การมอบอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ให้แก่บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.516	0.750	มาก	4.693	0.482	มากที่สุด	0.335	3
4. กระบวนการในการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการริเริ่มและดำเนินงานตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในโรงเรียน	3.559	0.735	มาก	4.714	0.473	มากที่สุด	0.325	4

ตาราง 9 (ต่อ)

การไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
5. การจัดทำระบบการรายงานผลการดำเนินงานที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน	3.565	0.695	มาก	4.696	0.506	มากที่สุด	0.317	6
6. การมอบอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ให้แก่บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวชุมชน	3.556	0.727	มาก	4.699	0.492	มากที่สุด	0.321	5
รวมเฉลี่ย	**3.534**	**0.552**	**มาก**	**4.704**	**0.345**	**มากที่สุด**	**0.331**	

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.534) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำระบบการรายงานผลการดำเนินงาน ที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 3.565) รองลงมา คือ กระบวนการในการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการริเริ่มและดำเนินงานตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในโรงเรียน ($\overline{X}$ = 3.559) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี ($\overline{X}$ = 3.494)

สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.704) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี ($\overline{X}$ = 4.724) รองลงมา คือ กระบวนการในการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการริเริ่มและดำเนินงานตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.714) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมอบอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ให้แก่บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.693)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$ = 0.331) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี ($PNI_{modified}$ = 0.352) มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ การสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจในองค์กร เพื่อให้ทุกฝ่ายกล้าคิด นำเสนอวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน หรือการมีงานทำ ($PNI_{modified}$ = 0.337) ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การจัดทำระบบการรายงานผลการดำเนินงาน ที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ($PNI_{modified}$ = 0.317)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผลการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผู้วิจัยได้นำดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านสูงสุด 3 ด้านแรก และรายข้อสูงสุด 3 ลำดับแรก มาใช้สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 1

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจโดยเฉพาะในหน้าที่ของตนเองให้เหมาะสม และไม่จำกัดการตัดสินใจไว้ที่ผู้บริหารอย่างเดียว เปิดโอกาสหาเวทีให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และให้ร่วมในการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ร่วมไปถึงให้บุคลากรในองค์กรสามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ หากทุกคนมีความพร้อมในเรื่องดังกล่าวย่อมนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอด ในด้านของพลังงานสะอาด น้ำสะอาดและการสร้างสุขาภิบาลที่ดีนั้น ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการทำหน้าที่ดูแล รักษา การให้ความรู้ ปลูกฝังความรับผิดชอบในการช่วยกันดูแลรักษา พัฒนาตามความต้องการให้ครอบคลุม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 2

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น การมีส่วนร่วมภายในองค์กรและการมีส่วนร่วมจากภายนอก โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรเป็นลำดับแรก ผ่านการสร้างการรับรู้ความรู้สึกของการเป็นเจ้าของร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งในด้านการรับรู้ปัญหา การวางแผนและการลงมือปฏิบัติ ส่วนการมีส่วนร่วมจากภายนอก มีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ การสร้างการรับรู้ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา และการเชิญหน่วยงานภายนอกที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกันมาร่วมในการปฏิบัติ โดยสถานศึกษาต้องเปิดกว้างทั้งในแง่การรับรู้และความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษายังต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งส่งผลต่อทางเลือกในการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านการจัดการพลังงานสะอาด น้ำสะอาด การสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี แม้จะมีข้อจำกัดแต่สถานศึกษายังคงพยายามสร้างมุ่งสร้างเรื่องความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน เช่น การลดความแตกต่างระหว่างห้องน้ำครูและห้องน้ำนักเรียน จนสามารถใช้ร่วมกันได้ เป็นต้น ร่วมทั้งพัฒนาคุณภาพการให้บริการภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในด้านการลดความเหลื่อมล้ำและความยากจน สถานศึกษาได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมผ่านการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อบริหารจัดการงบประมาณและทุนการศึกษาที่ได้รับโดยเปิดโอกาสให้ทั้งบุคลากรภายในและภายนอกได้ร่วมตัดสินใจ ตามความเหมาะสมของแต่ละประเด็น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 3

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การมีนโยบายการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรสีเขียว โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภายในและชุมชนโดยรอบ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมนี้เน้นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ โดยแต่ละฝ่ายสามารถออกแบบนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ภายใต้กรอบนโยบายหลักขององค์กร

ในด้านสิ่งแวดล้อม ได้ริเริ่มโครงการคาร์บอนเครดิตชุมชน โดยร่วมมือกับชุมชนโดยรอบในการแก้ไขปัญหาหมอกควันจากการเผาพื้นที่เกษตรและป่า ซึ่งสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ส่งผลให้ปัญหาไฟป่าลดลง ด้านพลังงาน แต่ละฝ่ายมีอิสระในการเลือกใช้พลังงานทดแทนที่เหมาะสม เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และไบโอแก๊ส เป็นต้น ด้านการจัดการน้ำสะอาดและสุขาภิบาล ดำเนินการโดยศูนย์สิ่งแวดล้อมเป็นผู้ควบคุมดูแลคุณภาพน้ำ โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแจ้งปัญหาและตรวจสอบคุณภาพน้ำ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเปิดโอกาสการจ้างงานให้กับคนในชุมชน ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ตามศักยภาพและวุฒิการศึกษา มีนโยบายรับพนักงานจากชุมชนโดยรอบ รวมถึงการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศผ่านการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในองค์กร (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568)

ผู้วิจัยสรุปแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจของสถานศึกษานั้น ควรให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้มีบทบาทในการตัดสินใจ โดยไม่จำกัดอำนาจการตัดสินใจไว้ที่ผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว มีการสร้างเวทีให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจในการดำเนินงาน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมแบ่งเป็นสองระดับ คือ การมีส่วนร่วมภายในองค์กรและการมีส่วนร่วมจากภายนอก โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรเป็นลำดับแรก ผ่านการสร้างการรับรู้และความรู้สึกของการเป็นเจ้าของร่วมกันตั้งแต่การรับรู้ปัญหา การวางแผน และการลงมือปฏิบัติ ส่วนการมีส่วนร่วมจากภายนอกดำเนินการผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาและการเชิญหน่วยงานภายนอกที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกันมาร่วมปฏิบัติงาน

ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลด้านพลังงานสะอาด น้ำสะอาด และการสร้างสุขาภิบาลที่ดี มีการให้ความรู้และปลูกฝังความรับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพยากร แม้จะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ แต่สถานศึกษายังสามารถสร้างความเสมอภาค

ในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน เช่น การลดความแตกต่างระหว่างสิ่งอำนวยความสะดวกของบุคลากรและนักเรียน เป็นต้น

2. ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 1

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ ควรจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มาร่วมในการวางแผนผ่านกระบวนการที่ให้ทุกคนในองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน เพื่อที่จะได้นำแผนดังกล่าวสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ในด้านของความยั่งยืนควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ การอนุรักษ์พลังงาน การสร้างสุขาภิบาล หรือจะนำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 2

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ สถานศึกษามีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนและรับผิดชอบร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งมีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการถกอภิปราย ออกแบบโครงการและกิจกรรม รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม การดำเนินงานมีการติดตาม ตรวจสอบ และสรุปผลตามระบบประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาได้นำแนวคิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ มีการวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ เช่น การใช้น้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภค และการเลือกใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติสำหรับการรดน้ำต้นไม้ หรือการใช่งานอื่น ๆ เพื่อประหยัดพลังงาน ซึ่งก็สอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ก็ได้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีปฏิบัติในโรงเรียน ผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น การนำใบไม้มาทำปุ๋ยหมักแทนการเผา การจัดการขยะรีไซเคิลผ่านธนาคารขยะ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ สถานศึกษายังได้บูรณาการแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรในท้องถิ่นและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาฝุ่น $PM_{2.5}$ โดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 3

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การใช้กระบวนการประชุม เป็นกลไกหลักในการวางแผนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

โดยมีคณะกรรมการชุดใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดนโยบายหลัก จากนั้นจึงเชิญตัวแทนจากทุกฝ่ายเข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานประจำปี กระบวนการนี้ช่วยให้สามารถกำหนดผู้รับผิดชอบ ตัวชี้วัด (KPI) และเป้าหมายได้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงบริบทและศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่าย ในด้านการดำเนินงาน แต่ละฝ่ายมีอิสระในการออกแบบวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทของตน

ด้านพลังงานสะอาด ฝ่ายงาน/หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ก็ให้แต่ละฝ่ายปรับ ประยุกต์ใช้ตามบริบท และความเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ นอกจากนี้เรื่องของการยกระดับคุณภาพการศึกษา หรือลดความเหลื่อมล้ำ โดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมฟรีครอบคลุมเนื้อหาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พร้อมมอบใบประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้าร่วม (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568)

ผู้วิจัยสรุปแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ว่า สถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมถกอภิปรายในการออกแบบโครงการ/กิจกรรม รวมถึงการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปอย่างเหมาะสม คุ้มค่า ควรมีการนำกระบวนการ PDCA และระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก มาใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากร สถานศึกษาควรนำแนวคิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาประยุกต์ใช้ เช่น การวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ การจัดการขยะผ่านโครงการ/กิจกรรมธนาคารขยะ หรือการนำใบไม้มาทำปุ๋ยหมักแทนการเผา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังควรมีการบูรณาการแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ผ่านการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับสถานศึกษา

3. ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 1

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ มีกระบวนการที่ส่งเสริมให้ทุกคนร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และมุ่งสร้างวัฒนธรรมองค์กร รวมไปถึงค่านิยมที่ให้เกิดความรับผิดชอบไม่ว่าจะเรื่องทางบวกหรือทางลบ โดยที่ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการดำเนินงานและรับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 2

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ สถานศึกษามีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่มุ่งเน้นการสร้างความอยู่ดีมีสุข (Well-being) มากกว่าผลลัพธ์ในรูปของรางวัลหรือเกียรติบัตร โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตของทุกคนในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด สภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น การมีสุขอนามัยที่ดี และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งถือเป็นผลประโยชน์ที่ทุกคนได้รับโดยไม่รู้ตัว

ในด้านการพัฒนาทักษะอาชีพและการสร้างรายได้ สถานศึกษาได้ออกแบบหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงผ่านกลุ่มงานต่าง ๆ เช่น งานเกษตร งานอาหาร และงานช่าง โดยมีการจัดตั้งสถานประกอบการจำลอง เช่น ร้านกาแฟ และร้านจำหน่ายต้นไม้ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการบริหารจัดการและการประกอบธุรกิจ โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายภายนอกทั้งในด้านงบประมาณและอุปกรณ์ นอกจากนี้ ยังมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ผ่านการสร้างความตระหนักในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสถานศึกษายังมีการใช้กระบวนการจิตศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านการดำรงชีวิตและความตระหนักรู้ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ไตร่ตรองถึงผลกระทบของการกระทำที่มีต่อผู้อื่น มีการพูดคุยในประเด็นต่าง ๆ เช่น การจัดการขยะ การอยู่ร่วมกัน และการบริหารจัดการการเงิน นอกจากนี้ ยังขยายผลสู่ชุมชนโดยใช้นักเรียนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้และการทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านที่ 3

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การมีแนวทางการจัดสรรผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันที่เน้นความเท่าเทียม โดยในด้านการรับรางวัลและการยกย่อง ส่งเสริมให้แต่ละฝ่ายได้รับการยอมรับตามผลงานของตนเอง

ในด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ และการสร้างรายได้ มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบเข้ามาทำงานและได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยจัดอบรมทักษะเฉพาะด้านให้กับผู้ปฏิบัติงาน เช่น การจัดการขยะอันตราย ความปลอดภัยในการทำงาน ทักษะด้านช่างไฟฟ้าและประปา โดยร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยาในการฝึกอบรม ผู้เข้าร่วมจะได้รับประกาศนียบัตรที่สามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพอิสระได้ นอกจากนี้ ยังดำเนินโครงการเพื่อสร้างความยั่งยืนร่วมกับชุมชน 2 โครงการสำคัญ ได้แก่ โครงการจัดการขยะพลาสติกแปรรูปเป็นน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งช่วยลดการเผาขยะพลาสติกและสร้างประโยชน์ให้ชุมชนในรูปของน้ำมันสำหรับเครื่องตัดหญ้าและรถจักรยานยนต์ และโครงการประเมินคาร์บอนเครดิตของป่าไม้ ที่ช่วยสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับชุมชนจากการอนุรักษ์พื้นที่ป่า (ข้อมูล ณ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568)

ผู้วิจัยสรุปแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ว่า สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน ร่วมรับผิดชอบทั้งผลลัพธ์ทางบวกและทางลบ โดยมุ่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรและค่านิยมที่เน้นความรับผิดชอบร่วมกัน ผู้บริหารควรแสดงภาวะผู้นำในการดำเนินงานและรับผิดชอบ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความอยู่ดีมีสุขในสถานศึกษามากกว่าผลลัพธ์ในรูปแบบของรางวัลหรือเกียรติบัตร เช่น สถานศึกษาควรเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด การมีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น การมีสุขอนามัยที่ดี และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นต้น อีกทั้งควรมีการออกแบบหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงผ่านหลักสูตร โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นทางเลือก พัฒนาทักษะอาชีพและสร้างรายได้ระหว่างเรียนให้กับผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากบุคลากรภายใน และการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายภายนอก

นำเสนอข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ฉบับสมบูรณ์

1. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีบทบาทในการตัดสินใจ โดยมีกระบวนการในการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ผ่านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกที่มีเป้าหมายสอดคล้องกันมาร่วมดำเนินงานผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีการบูรณาการแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่หลักสูตร โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรแสดงบทบาทความเป็นผู้นำด้วยการสร้างความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความรับผิดชอบร่วมกัน

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษา เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mixed methods) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหาร ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Quantitative Research) และแบบสัมภาษณ์ (Qualitative Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะแนวทางตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

สภาพทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.90 ดำรงตำแหน่งครู ร้อยละ 92.90 และมีระดับการศึกษาเป็นระดับปริญญาตรี ร้อยละ 78.30

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนา

ที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ดังนี้

1.1 ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ร่วมกันกับทุกฝ่าย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในส่งเสริมการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความเร่งด่วน ทรัพยากรที่มีอยู่ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาล และความเป็นอยู่ที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง และการรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กระบวนการดำเนินงานที่ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมในแต่ละฝ่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี

อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การกำหนดแผนการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมร่วมกันกับทุกฝ่ายตามแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงานเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำระบบการรายงานผลการดำเนินงานที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กระบวนการในการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการริเริ่มและดำเนินงานตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด อธิบายได้ดังนี้

2.1 ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเป้าหมายแผนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อพบว่าสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ร่วมกันกับทุกฝ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการมีงานทำโดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน โดยคำนึงถึง

ความเร่งด่วน ทรัพยากรที่มีอยู่ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด กระบวนการดำเนินงานที่ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในสถานศึกษา ทั้งในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การที่ทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานในด้านการยุติความยากจน มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ อยู่ในระดับมากที่สุด และการดำเนินงานเพื่อรับผลประโยชน์ร่วมกันจากเข้าถึงน้ำและพลังงานสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมในแต่ละฝ่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตามแนวคิดการมีการรายได้ระหว่างเรียน หรือการมีงานทำ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.5 ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กระบวนการในการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการริเริ่มและดำเนินงานตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมอบอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ให้แก่บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่าสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านมีค่าไม่แตกต่างกันมากนัก

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน รองลงมา คือ ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ถัดมา คือ ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านที่มีความจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.1 ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่ 2 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในส่งเสริมการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี รองลงมา คือ การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเป้าหมาย แผนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อพบว่าสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ กระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

3.2 ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่ 1 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด รองลงมา คือ การรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาล และความเป็นอยู่ที่ดี ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของทุกฝ่ายในการแสดงความคิดเห็น วางแผนการดำเนินงานสำหรับแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

3.3 ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน รองลงมา คือ การดำเนินงานเพื่อรับผลประโยชน์ร่วมกันจากเข้าถึงน้ำและพลังงานสะอาด มุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.4 ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ รองลงมา คือ การประสานงานการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตามแนวคิดการมีการรายได้ระหว่างเรียน หรือการมีงานทำ

3.5 ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นเป็นลำดับที่ 5 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การสนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี รองลงมา คือ การสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจในองค์กร เพื่อให้ทุกฝ่ายกล้าคิด นำเสนอวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน หรือการมีงานทำ ส่วนข้อที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ การจัดทำระบบการรายงานผลการดำเนินงาน ที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีบทบาทในการตัดสินใจ โดยมีกระบวนการในการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ผ่านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกที่มีเป้าหมายสอดคล้องกันมาร่วมดำเนินงานผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีการบูรณาการแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่หลักสูตร โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรแสดงบทบาทความเป็นผู้นำด้วยการสร้างความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความรับผิดชอบร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 12 (2566) ที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความร่วมมือ การจัดเก็บ รวบรวม และการใช้งานข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ผู้บริหาร ครู หรือบุคลากร อาจยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของสถานศึกษา ทำให้การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ชัดเจน ไม่สะท้อนความต้องการที่แท้จริง หรือไม่ครอบคลุม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรรัตน์ กงกาบ (2561) ที่พบว่า บุคลากรที่ขาดความเข้าใจในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงควรศึกษาความต้องการ โดบเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีการกำกับ ดูแล นิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากมีสนับสนุนการดำเนินงานในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืนของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเห็นได้จากมีการกำหนดเป้าหมายในกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ข้อที่ 5 สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ทำให้สถานศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงาน

ที่ชัดเจนและเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อำภา น้อยสนิท (2564) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณ แรงงาน บุคลากร สถานที่ในการดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานที่วางไว้ มีการประชุม วางแผน และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา จึงทำให้การดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564) ที่กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน เป็นการร่วมกำหนดขอบเขตของงานที่จะทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติ เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในองค์กร ให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกันและสามารถควบคุมการทำงานได้ง่าย

3. ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล โดยเรียงตามลำดับดัชนีความต้องการจำเป็น ดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อาจเนื่องจากสถานศึกษามองว่ากระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการสำคัญที่กำหนดทิศทางของการพัฒนาของสถานศึกษา โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม หากกระบวนการตัดสินใจไม่มีประสิทธิภาพหรือขาดการมีส่วนร่วม อาจส่งผลให้การพัฒนาไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ คำเขิน, 2566) ที่กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นกระบวนการเพื่อให้ได้แนวคิดการสร้างและประเมินทางเลือกต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ โสมมา และไพฑูรย์ วงยอด (2567) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของนิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินถา ศิริวรรณ (2560) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการสำคัญ ทั้งการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ ร่วมวางแผนโครงการ ร่วมดำเนินการ ตลอดจนร่วมติดตามประเมินผล โดยการดำเนินงานภายใต้หลักการประชาธิปไตยจะได้รับการยอมรับจากสมาชิกและก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

ลำดับที่ 2 ด้านการตั้งเป้าหมายตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาควรดำเนินการให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปิดโอกาสให้ผู้บริหารและครูได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดเป้าหมาย จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของสถานศึกษา และนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายที่มีความชัดเจนและสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องกับข้อค้นพบของ อมรรัตน์ กงกาบ (2561) ที่พบว่า การที่บุคลากรบางส่วนไม่มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนกำหนดเป้าหมาย และความรับผิดชอบ ทำให้งานไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ดังนั้นการสร้างกลไกให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น พร้อมกำกับนิเทศติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ จะสร้างความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Sashkin (1982, อ้างถึงใน นุชนาถ สอนสง, 2559) ที่กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของงานของทุกคนในองค์กร ทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลงานที่ดี

ลำดับที่ 3 ด้านการรับผลประโยชน์ตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าสถานศึกษายังต้องพัฒนาการจัดสรรและกระจายผลประโยชน์ที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม จึงจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์และทบทวนการกระจายรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานร่วมกันอย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980, อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ คำเขิน, 2566) ที่กล่าวว่า ส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของการได้รับประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว ต้องพิจารณาถึงการกระจายประโยชน์ในกลุ่มด้วย

ลำดับที่ 4 ด้านการดำเนินงานตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน และการประเมินผล แต่ควรมีการบูรณาการแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Leal et al. (2024) ที่พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมหลักสูตรหรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีบทบาทสำคัญในกระบวนการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสถานศึกษา

ลำดับที่ 5 ด้านการไว้วางใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ถึงแม้จะมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด แต่ก็ยังมีความสำคัญต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน อาจเนื่องมาจากการสร้างความไว้วางใจเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ทุกภาคส่วนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการสื่อสารที่เปิดกว้าง การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การสร้างกลไก

การมีส่วนร่วมที่ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงได้ และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Swansburg (2002, อ้างใน อินทิรา จันทร์เจริญ, 2564) ที่กล่าวว่า การไว้วางใจกัน (trust) ถือเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ หากได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินงาน ผู้บริหารดูแลเพียงความก้าวหน้าและผลลัพธ์ของงานก็เพียงพอ

แม้ว่าดัชนีความต้องการจำเป็นในแต่ละด้านจะมีความแตกต่างกันไม่มากนัก แต่ก็แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังมีความต้องการในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านการตัดสินใจและการตั้งเป้าหมาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกระบวนการบริหารการพัฒนาในประเด็นเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

4. ข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4.1 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกองค์กรมีบทบาทในการตัดสินใจ โดยมีกระบวนการในการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ผ่านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกที่มีเป้าหมายสอดคล้องกันมาร่วมดำเนินงานผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg 1959 อ้างถึงใน กิตติเกียรติ นิลดำ, 2560, น. 8) ที่เป็นทฤษฎีการจูงใจที่เกี่ยวข้องและสามารถโยงไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะเขาจะเพิ่มความสนใจในงานและมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นที่จะทำงานซึ่งเป็นการเพิ่มผลผลิตของงานให้มากขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ในทางตรงกันข้ามหากผู้ปฏิบัติไม่พึงพอใจในการทำงานก็จะเกิดความท้อถอยในการทำงานและทำให้ผลงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ดังกล่าว คือ ถ้าบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ร่วมคิดตัดสินใจ จะส่งผลให้บุคลากรในองค์การเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมมากขึ้น ทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาได้ ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suklun & Bengü (2024) ที่พบว่า สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลและกระตุ้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย รวมถึงคณาจารย์ นักศึกษา และพันธมิตร ให้ร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังสอดคล้องกับ สำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2567) ที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2566-2570 โดยให้ส่วนราชการของภาครัฐ มีการขับเคลื่อนการกำหนดแนวปฏิบัติตามแนวคิดการมีส่วนร่วม และสมดุลคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การกำหนดให้มีบุคลากรจาก

กลุ่มที่แตกต่างเข้าร่วมการคิด การตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน การกำหนดนโยบาย หรือกิจกรรมเพื่อสร้างสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตที่ตรงตามความต้องการของบุคลากรแต่ละกลุ่มไว้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญกลยุทธ์หนึ่งของแนวทางการพัฒนา

4.2 สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีการบูรณาการแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่หลักสูตร โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Leal et al. (2023) ที่พบว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป็นโอกาสในการเพิ่มความร่วมมือภายในมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยควรให้ความสนใจมากขึ้นกับการปรับปรุงหลักสูตรการสอน โปรแกรมและโครงการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้วย และยังสอดคล้องกับ โสภณ วุฒิประเสริฐกุล (2564) ที่พบว่า 3 กลยุทธ์สำคัญในการบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ 1) ปฏิรูปการออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ยกระดับคุณภาพการวัดและประเมินผลการศึกษาที่ส่งเสริมทักษะและแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 3) พลิกโฉมและบูรณาการการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทักษะและแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.3 ผู้บริหารควรแสดงบทบาทความเป็นผู้นำด้วยการสร้างความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติยา สุขเกษม และคณะ (2565) ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้นำควรพัฒนาวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล เป็นแบบอย่างที่ดี เกิดความศรัทธา สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์ แสดงออกถึงความรักและความหวังดี เสียสละ แสดงน้ำใจกับเพื่อนร่วมงาน และลูกน้องในโอกาสอันสมควร อดกลั้นและอดทน ยึดหลักการมีส่วนร่วม โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายงาน ควรให้เกียรติ และมีความไว้วางใจ เชื่อมั่นในการทำงานของคนอื่น โดยไม่เกิดความอิจฉาหรือกลัวว่าบุคคลอื่นจะเก่งกว่าตน พลอยยินดีกับความก้าวหน้าและความสำเร็จ ชื่นชมให้รางวัลในโอกาสที่เหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ผู้นำควรพัฒนาการมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์มีส่งเสริมและสนับสนุนความก้าวหน้าของครูนักเรียน ทุกคนได้ทำงานและแสดงความสามารถเต็มที่ และพลอยยินดีในความก้าวหน้า เปิดใจรับฟังผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา สานความสัมพันธ์ของทุกฝ่าย มีความเป็นธรรม เสมอภาค มีใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียง และชื่นชมยินดี ทำดีหรือประสบความสำเร็จ

ให้รางวัล เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน แสดงความรัก ความห่วงใยอย่างใจจริง จะทำให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญญาภา ราชแก้ว (2567) ที่ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Leadership คือ ผู้นำที่สามารถหาทางแก้ไขปัญหาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในองค์กรได้ อีกทั้งยังเป็นแรงผลักดันให้บุคลากรลงมือทำงานที่ช่วยส่งเสริมความยั่งยืนให้กับองค์กร ชุมชน และสังคม ผ่านการวางกลยุทธ์ทางธุรกิจและการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่นำความยั่งยืนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย การมีผู้นำที่มี Sustainable Leadership ถือเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยยกระดับองค์กรให้เป็น Sustainable Organization ได้ ซึ่งคุณลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัดของ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืน มีดังนี้ 1) มีวิสัยทัศน์และมองการณ์ไกล 2) มีมุมมองแบบองค์รวม พร้อมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และ 3) เป็นนักพัฒนา ที่ให้ความสำคัญกับผู้คน ซึ่งทั้ง 3 ข้อ คือจุดเด่นของผู้นำองค์กรที่มีภาวะผู้นำที่ยั่งยืนที่จะสามารถสร้างโอกาสให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวม

1. ด้านการตัดสินใจ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีบทบาทในการตัดสินใจ โดยมีกระบวนการในการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ผ่านบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกที่มาร่วมดำเนินงาน ผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ด้านการตั้งเป้าหมาย มีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีการบูรณาการแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่หลักสูตร โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

3. ด้านการรับผลประโยชน์ มีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 3 ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบทั้งผลลัพธ์ทางบวกและทางลบ มุ่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรและค่านิยมที่เน้นความรับผิดชอบร่วมกัน ให้ความสำคัญกับการสร้างความอยู่ดีมีสุขในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มากกว่าผลลัพธ์ในรูปแบบรางวัล โดยมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เน้นความเท่าเทียม

4. ด้านการดำเนินงาน มีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 4 ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม มีการวางแผนการดำเนินงานที่ประสานงานกันกับทุกฝ่าย โดยมีการกำหนดภารกิจ หน้าที่ ที่มีความชัดเจน สามารถติดตามการดำเนินงานได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5. ด้านการไว้วางใจ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงออกถึงความเชื่อถือ มอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานที่รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้บริหารมีหน้าที่ติดตาม ดูแลความก้าวหน้า สนับสนุนฝ่ายงานต่าง ๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงาน และการประเมินผลลัพธ์ของงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการตัดสินใจตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่ ส่งผลต่อการบริหารของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านการตัดสินใจในการบริหารแบบมี ส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

กอบชัย ลี้พิสิษฐ์สกุล. (2565). *การพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางองค์กรสหประชาชาติ (UN).* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

กันทิมา ตีกะพี้. (2565). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

กิตติเกียรติ นิลดำ. (2560). *ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

กิตติยา สุขเกษม, วินัย ทองมั่น, วรกฤต เถื่อนช้าง, อานนท์ เมธีวรฉัตร. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ, 5*(2), 77-90. https://doi.org/10.14456/jra.2022.34

จิตติมา วงศ์อาษา. (2547). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดลำพูน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

จุฑามาศ โสมมา และไพฑูรย์ พวงยอด. (2567). สภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา, 15*(1), 1-20. https://so20.tci-thaijo.org/index.php/JAD/article/view/30

เชาวลิต ยิ้มแย้ม. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

ณัฐพงษ์ คำเขิน. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษา

พิเศษ เขตการศึกษา 3. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 9*(8), 953-966. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/265348

ธนุตม์ อรรถจินดา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนศุทธรัตน์วัฒนาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

นิรุต หัตถะผะสุ. (2564). *กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์การภาครัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษา กระทรวงมหาดไทย.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินถา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม The Participative Management. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ, 4*(1), 176-187. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMA/article/view/141804/105047

นุชนาถ สอนสง. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Repository (SURE). https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/23314?attempt=2&

เบญญาภา ราชแก้ว. (2568, 26 กุมภาพันธ์). *Sustainable Organization กุญแจสำคัญสู่ความยั่งยืนขององค์กร หลักสูตรผู้บริหารที่ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเรียนรู้.* https://bdi.or.th/movements/ sustainable-organization-lead-by-bdi/

พรเทพ เหมรานนท์. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

พรพรรณ ธรรมธาดา. (2559). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

พิญนิชาร์ โสคำ. (2562). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

ภาสกร บุญคุ้ม, รัตนา ด้วยดี. (2559). การพัฒนาที่ยั่งยืน: การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยงานวิจัย. *วารสารวิชาการ ปขมท., 12*(1), 165-176.

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* (เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. น. 1-13). สืบค้นจาก https://data.thailand.opendevelopmentmekong.net/th/library_record/thailand-s-20-year-national-strategy-and-thailand-4-0-policy/resource/a0991b0b-c9a0-484b-b0fd-2daf1243ecf7

ยุวดี ธัญทนะ. (2566). *กระบวนการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนวนเกษตร ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

รังสรรค์ อินทน์จันทน์ และ พงษ์ศักดิ์ ซิมมอนด์ส. (2560). *การบริหารภาครัฐ.* สำนักพิมพ์คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วัชรากร ชวดกลางลา. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

ศศิธร วัฒนกุล. (2563). แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย. *Journal of Information and Learning, 32*(3), 54-66.

สันติ บางอ้อ. (2546). *การพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย.* https://www.nesdc.go.th/images/content/data03_2-46.pdf.

สายลม ประทุมเมือง. (2562). *ประชารัฐกับบทบาทการมีส่วนร่วมในนโยบายเกษตรแปลงใหญ่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

สำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2567). *แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2566–2570.* สำนักพิมพ์สำนักงาน ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570.* https://www.cr3.go.th/2023/plancr3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567.* https://www.cr3.go.th/2023/actionplan

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานศึกษาธิการภาค 12. (2566). *รายงานผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.* สำนักพิมพ์สำนักงานศึกษาธิการภาค 12.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570).* https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf

สุพจน์ สุระเพิ่ม. (2565). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

สุพัตรา หงอกชัย. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

สุภัททา อินทรศักดิ์. (2561). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

สุรพล วงศ์หวัน. (2562). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการรู้หนังสือไทยของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสภณ วุฒิประเสริฐกล. (2563). *กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

หัทยาพร แสงดี. (2565). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

อนุวัฒน์ ทัศบุตร. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงาน เป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. Naresuan University Library. https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5673

อมรรัตน์ กงกาบ. (2561). *การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยหลวง จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยพะเยา].

อัณณ์ ศรีอัมพรแสง. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

อำภา น้อยสนิท. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

อินทิรา จันทร์เจริญ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

เอกพจน์ สิงห์คำ. (2562). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี]. ฐานข้อมูลเครือข่าย ThaiLis.

Brundland Commission. (1987). *Our common future: Report of the world commission on environment and development.* http://www.un-documents.net/our-common- future.pdf

Carpenter, M., Bauer, & Erdogan, B. (2015). *Principles of Management.* Saylor Foundation 2009. ISBN-13: 9780982043073

Leal, F. W., Salvia, A. L., & Eustachio, J. H. P. P. (2023). An overview of the engagement of higher education institutions in the implementation of the UN Sustainable Development Goals. *Journal of Cleaner Production,* 386. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.135694

Leal, F. W., Trevisan, L. V., Dinis, M. A. P., Ulmer, N., Paço, A., Borsari, B., Sierra, J., & Salvia, A. (2024). Fostering students' participation in the implementation of sustainable development goals at higher education institutions. *Discover Sustainability, 5*(22). https://doi.org/10.1007/s43621-024-00204-7

Storey, J. (2010). *Culture and Power in Cultural Studies: The Politics of Signification.* Edinburgh University Press. ISBN-13: 978-0748640157

Suklun, H., & Bengü, E. (2024). Raising awareness of sustainable development goals in higher education institutions. *Research in Educational Administration & Leadership, 9*(1), 39-72. https://doi.org/10.30828/real.1357661

United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development.* https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development-17981

Wagner III, John A., & John R. H. (2020). *Organizational Behavior: Securing Competitive Advantage.* Routledge. ISBN: 9780367444174

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญในการหาค่าความเที่ยงตรงและคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณชาติ
   ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
   และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
   วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
   อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา
2. นายสาธิต หนูอุ่น
   ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดอย
   สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
   ประธานกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาดอยหลวง
   ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. ดร.วุฒิชัย ใหม่วงค์
   ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยไร่
   สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
   ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นายอภิลาศ สิทธิสาร
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศสภาพ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ตำแหน่งงานปัจจุบัน

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา /รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ ครู

3. ระดับการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุดเพียงข้อเดียวในแต่ละข้อความโดยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียนและการมีงานทำ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน										
2	สถานศึกษาของท่านวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในส่งเสริมการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี										
3	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบร่วมกันกับทุกฝ่ายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ										
5	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา										
6	สถานศึกษาของท่านมีการปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเป้าหมายแผนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อพบว่าสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการวางแผนการทำงานที่สร้างความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ร่วมกันกับทุกฝ่าย										
8	สถานศึกษาของท่านเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อลดความยากจนลดความเหลื่อมล้ำ										
9	สถานศึกษาของท่านรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานด้านการเข้าถึงน้ำสะอาดมุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดี										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10	สถานศึกษาของท่านรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงพลังงานสะอาด										
11	สถานศึกษาของท่านเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของทุกฝ่ายในการแสดงความคิดเห็นวางแผนการดำเนินงานสำหรับแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาร่วมกัน										
12	สถานศึกษาของท่านเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13	สถานศึกษาของท่านเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายให้ความคิดเห็นร่วมกันในการตัดสินใจเลือกแนวทางการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในสถานศึกษา										
14	สถานศึกษาของท่านมีการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานโดยคำนึงถึงความเร่งด่วนทรัพยากรที่มีอยู่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15	สถานศึกษาของท่านเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของทุกฝ่ายในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน										
16	ทุกฝ่ายในสถานศึกษาของท่านได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินงานในด้านการยุติความยากจน มุ่งลดความเหลื่อมล้ำ										
17	สถานศึกษาของท่านพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18	สถานศึกษาของท่านมีการดำเนินงานเพื่อรับผลประโยชน์ร่วมกันจากเข้าถึงน้ำและพลังงานสะอาดมุ่งสร้างสุขาภิบาลและความเป็นอยู่ที่ดีร่วมกัน										
19	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการดำเนินงานที่ร่วมขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสถานศึกษา										
20	สถานศึกษาของท่านส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในสถานศึกษาทั้งในด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21	สถานศึกษาของท่านบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตร โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม										
22	ทุกฝ่ายในสถานศึกษาของท่านได้รับผลประโยชน์ร่วมกันจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน										
23	สถานศึกษาของท่านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการดำเนินงานเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำ										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
24	สถานศึกษาของท่านมีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ตามแนวคิดการมีการรายได้ระหว่างเรียนหรือการมีงานทำ										
25	สถานศึกษาของท่านกำหนดแผนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมในแต่ละฝ่ายสำหรับการดำเนินงานเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี										
26	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการกำหนดหน้าที่ ภารกิจที่ชัดเจนให้แก่บุคลากรแต่ละฝ่าย เพื่อร่วมกันดำเนินงานในการยกระดับคุณภาพการศึกษา										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
27	สถานศึกษาของท่านมีการประสานงานการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่ายตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศ ความปลอดภัยในสถานศึกษา										
28	สถานศึกษาของท่านกำหนดแผนการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมร่วมกันกับทุกฝ่ายตามแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ										
29	สถานศึกษาของท่านมีการประสานงานการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
30	สถานศึกษาของท่านมีการสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจในองค์กรเพื่อให้ทุกฝ่ายกล้าคิดนำเสนอวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาความยากจน ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียนหรือการมีงานทำ										
31	สถานศึกษาของท่านให้การสนับสนุนฝ่ายงานต่างๆ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด หรือสุขาภิบาลที่ดี										
32	สถานศึกษาของท่านมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ให้แก่บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33	สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการในการมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในการริเริ่มและดำเนินงานตามแนวคิดความเท่าเทียมทางเพศและความปลอดภัยในโรงเรียน										
34	สถานศึกษาของท่านมีการจัดทำระบบการรายงานผลการดำเนินงาน ที่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วยความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน										

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
35	สถานศึกษาของท่านมอบอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ให้แก่บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน										

****

ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสัมภาษณ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการเชิงพื้นที่ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวิจัยทางการศึกษา
2. ดร.ศุภโชค ปิยะสันติ์	ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ เชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. ดร.ปรัชญ์ ปิงเมืองเหล็ก	ผู้อำนวยการศูนย์สิ่งแวดล้อมและการจัดการที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการจำเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

****

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่ไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นายอภิลาศ สิทธิสาร
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลที่ไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ถูกสัมภาษณ์ : .....

ตำแหน่งปัจจุบัน : .....

สถานที่ทำงาน : .....

วุฒิการศึกษาสูงสุด : .....

ประสบการณ์การทำงาน : . .....

ทำการสัมภาษณ์ วัน ..... **ที่** ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

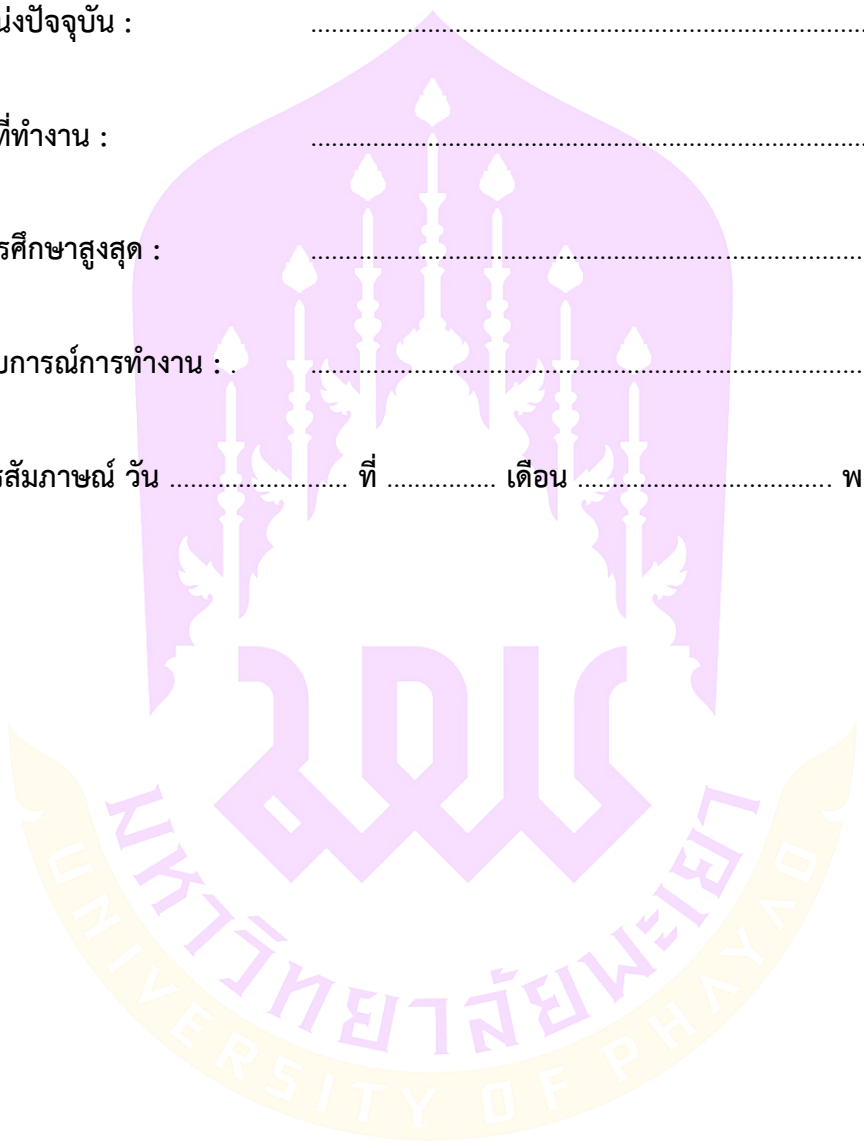

<u>ตอนที่ 2</u> แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ประเด็นคำถามที่ 1 ในความคิดเห็นของท่าน ท่านมีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่ต้องมีความสมดุลระหว่างสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สันติภาพและสถาบัน และหุ้นส่วนการพัฒนา โดยไม่สูญเสียทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน อย่างไรในสถานศึกษา

.....

.....

.....

ประเด็นคำถามย่อยที่ 1 "ท่านมีกระบวนการอย่างไรในการเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา

ด้านพลังงานสะอาด .....

ด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด และการสร้างสุขาภิบาล และความเป็นอยู่ที่ดี .....

ด้านการลดความยากจน และความเหลื่อมล้ำ .....

ประเด็นคำถามที่ 2 ในความคิดเห็นของท่าน ท่านมีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่ต้องมีความสมดุลระหว่างสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สันติภาพและสถาบัน และหุ้นส่วนการพัฒนา โดยไม่สูญเสียทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน อย่างไรในสถานศึกษา

.....

.....

.....

ประเด็นคำถามย่อยที่ 2 สถานศึกษาของท่านมีกระบวนการอย่างไรในการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบร่วมกัน

ด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี .....

ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ.....

ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำ .....

ประเด็นคำถามที่ 3 ในความคิดเห็นของท่าน ท่านมีแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียมเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายที่ต้องมีความสมดุลระหว่างสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สันติภาพและสถาบันและหุ้นส่วนการพัฒนา โดยไม่สูญเสียทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน อย่างไรในสถานศึกษา

.....

.....

.....

ประเด็นคำถามย่อยที่ 3 ท่านมีกระบวนการอย่างไรในการรับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันในสถานศึกษาทั้งทางบวกและทางลบอย่างเท่าเทียม

ด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน .....

ด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด พลังงานสะอาด และสุขาภิบาลที่ดี .....

ด้านการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน .....

****

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	อภิลาศ สิทธิสาร
วัน เดือน ปี เกิด	17 กรกฎาคม 2540
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2564 ค.บ. (คณิตศาสตร์), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	12/1 หมู่ 8 ตำบลศรีค้ำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	อภิลาศ สิทธิสาร และกษิฎิฏฏ์ มีพรหม. (2568). ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 20(1).
รางวัลที่ได้รับ	-